

СТРАТЕГІЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ЄС ДО 2030 РОКУ: ПОВЕРНЕННЯ ПРИРОДИ У НАШЕ ЖИТТЯ

Звернення Комісії
до Європейського Парламенту,
Ради, Європейського Економічно-Соціального
Комітету та Комітету Регіонів

Brussels, 20.5.2020
COM(2020) 380 final

**COMMUNICATION FROM THE COMMISSION
TO THE EUROPEAN PARLIAMENT,
THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC
AND SOCIAL COMMITTEE
AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS**

EU Biodiversity Strategy for 2030

Bringing nature back into our lives

м. Брюссель, 20.05.2020
COM(2020) 380 final

СТРАТЕГІЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ЄС ДО 2030 РОКУ: ПОВЕРНЕННЯ ПРИРОДИ У НАШЕ ЖИТТЯ

Звернення Комісії до Європейського Парламенту,
Ради, Європейського Економічно-Соціального
Комітету та Комітету Регіонів

Неофіційний адаптований переклад українською

Переклад з англійської

Оксана Осипенко

Редакція та адаптація

*Анна Куземко, Соф'я Садогурська, Іван Мойсієнко,
Олексій Бурковський, Альона Варуха, Олексій Василюк*

Стратегія біорізноманіття ЄС до 2030 року: Повернення природи у наше життя. Звернення Комісії до Європейського Парламенту, Ради, Європейського Економічно-Соціального Комітету та Комітету Регіонів (неофіційний адаптований переклад українською) / пер. з англ. О. Осипенко; ред. та адапт. А. Куземко та ін. — Чернівці : Друк Арт, 2020. — 36 с.

ISBN 978-617-7849-52-9

Публікація містить адаптований переклад документа, що був презентований у травні 2020 року Європейською Комісією. На цей час це найамбітніший природоохоронний документ в історії людства. Країни ЄС прагнуть не лише зберегти своє біорізноманіття та екосистемні послуги, пов'язані з ним, а й стати протягом десятиліття світовим лідером зі збереження та відновлення природи. Стратегія містить конкретні зобов'язання та дії, які мають бути виконані на території ЄС до 2030 року.

Україна має певні зобов'язання щодо біорізноманіття в рамках Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, підписаної 2014 року. Проте, в світлі новоприйнятої Стратегії, навіть цілковите виконання всіх поставлених Угодою завдань буде вже недостатнім для досягнення Україною індикаторів, актуальних в ЄС після затвердження Стратегії. Тож цей документ можна розглядати і як дорожовказ для України, без досягнення індикаторів якого подальші євроінтеграційні кроки будуть важкоуявними.

УДК 502.7

Передмова

У травні 2020 року Європейська Комісія презентувала, можливо, найамбітніший природоохоронний документ в історії Європи — «Стратегію біорізноманіття ЄС до 2030 року: Повернення природи у наше життя» (COM (2020) 380 final) (далі — Стратегія). З ним вона звернулася до Європарламенту та низки ключових міждержавних інституцій Європейського Союзу.

Стратегія містить конкретні зобов'язання та дії, які мають бути виконані на території ЄС до 2030 року. Документ покликаний досягнути глобальних цілей, поставлених Європейською Зеленою Угодою та Рамковою конвенцією ООН з охорони біорізноманіття, а в деяких питаннях — і перевершити їх. Країни ЄС прагнуть не лише зберегти на існуючому рівні біорізноманіття та сукупність екосистемних послуг, що надаються природними комплексами, а й стати протягом найближчого десятиліття світовим лідером зі збереження та відновлення природи, подаючи приклад іншим країнам.

Єврокомісія здійснюватиме тактичний перегляд Стратегії щорічно до 2024 року для оцінки ефективності її реалізації та прогресу імплементації, а також щодо визначення необхідності подальших дій, необхідних для досягнення цілей Стратегії. Документ передбачає, що майбутній перегляд Стратегії, ймовірно, ще більше посилить зазначені в ній вимоги до держав-членів. Серед найбільш амбітних цілей документа, втілення яких передбачається протягом наступного десятиліття, варто назвати такі:

- ▶ Щонайменше 30 % суходолу та 30 % морських акваторій повинні стати заповідними територіями. При цьому, особлива увага повинна приділятися районам з дуже високою природоохоронною цінністю чи значним потенціалом біорізноманіття. Крім того, принаймні третина заповідних територій (10 % території ЄС та 10 % акваторії), повинні бути під суворою охороною. Передусім, мають бути збережені значні площі зональних природних комплексів, що найбільш ефективно здійснюють поглинання та депонування вуглецю і таким чином сприяють боротьбі із глобальною зміною клімату (в першу чергу — праліси, торфовища, морські прибережні оселища, степи, луки тощо).
- ▶ Сприяння розвитку сталोї відновлюваної енергетики, що не шкодить природним екосистемам. При цьому, використання лісів в теплоенергетиці повинно бути мінімізоване або зовсім заборонено.
- ▶ Стимулювання розвитку сталого та органічного сільського господарства, а також скорочення на 50 % використання шкідливих пестицидів задля зниження негативного впливу на природні екосистеми та збереження запилювачів.
- ▶ Значне зменшення вилучення з природи промислових видів, що скорочують чисельність. Це, передусім, певні види риб та інших представників морської фауни, використання яких повинно бути зупинено до відновлення їх початкової чисельності.
- ▶ Задля збереження екосистем прісноводних водойм та річок щонайменше 25 000 км річок будуть відновлені до стану вільноплинних до 2030 року.

Також, Європейська комісія зобов'язується протягом 2021 року прийняти низку важливих документів, що визначать законодавче підґрунтя для реалізації заходів, передбачених Стратегією і доданим до неї Планом дій. Серед них: «План дій з нульового забруднення повітря, води та ґрунтів», «Стратегія збереження ґрунтів ЄС», «Стратегія лісового господарства ЄС», низка документів щодо попередження поширення інвазійних видів тощо. Комісія також представить у 2021 р. законодавчу пропозицію та інші заходи щодо уникнення або мінімізації розміщення на ринку ЄС продукції, пов'язаної з вирубкою або деградацією лісів.

На створення умов для виконання цілей цієї Стратегії, включаючи інвестиційні пріоритети для мережі Натура 2000 та зеленої інфраструктури, планується виділяти щонай-

менше 20 мільярдів євро на рік. Для цього необхідно мобілізувати не лише державне фінансування на національному рівні та на рівні ЄС, але й залучити приватні кошти.

Крім того, інтегруючи узгодженість політики щодо сталого розвитку у всі створені стратегії, ЄС зменшить тиск на біорізноманіття у всьому світі. Передбачається, що особлива увага також буде приділена сталому управлінню водними ресурсами, відновленню деградованих земель, охороні та відновленню природних оселищ з високим рівнем екосистемних послуг та з потенціалом пом'якшення зміни клімату (за рахунок виведення та накопичення вуглецю з атмосфери). Так, для ЄС буде важливо виступати за ті ж цінності в усьому світі та гарантувати, що дії в країнах ЄС не призведуть, наприклад, до вирубки лісів в інших регіонах світу. Планиється, що держави ЄС створюватимуть умови, в яких країни, які не є членами ЄС, будуть мати стимул наслідувати та впроваджувати амбітні цілі цієї Стратегії на своїх територіях.

Глобальна зміна клімату, що стала однією з головних причин розробки такого амбітного природоохоронного документа ЄС, стосуються не лише західних держав. Значно більше вплив глобального потепління на довкілля і економіку відчувають менш розвинені країни, і особливо аграрні держави. На їх території значні площі природних середовищ втрачені та зайняті сільським господарством. В Європі лідером серед таких держав є Україна. 54 % розораності наших територій є не лише сумним рекордом для Європи, а й для всього світу. Саме зараз, у 2020 році, українці відчули невмовність та силу природних катаклізмів, викликаних глобальними кліматичними змінами. Так, саме цього року відбулись наймасштабніші пилові бурі після 1926 року (в тому числі на Поліссі така буря відбулась вперше в історії); на сході України вперше пройшли дуже потужні смерчі; повені у Закарпатті та Івано-Франківській області стали найбільшими за довгий час, а весняна посуха на Поліссі, стала наймасштабнішою за всю історію метеорологічних досліджень. Крім того, рекордними за масштабом та інтенсивністю стали і лісові пожежі, викликані посухою на Поліссі (тут варто згадати що переважна більшість площ вигорілих лісів припала на території, радіаційно забруднені внаслідок аварії на ЧАЕС в 1986 році). Саме зараз, як ніколи, українці відчули потребу у збереженні та відновленні біорізноманіття на теренах нашої країни.

Україна не є членом ЄС, але нерозривно пов'язана із західними сусідами єдиними кліматичними процесами та тенденціями змін стану біорізноманіття. Автори Стратегії розуміють це. В останнє десятиліття ЄС та держави-члени колективно підтримали своє зобов'язання подвоїти обсяги фінансування для забезпечення підтримки стану біорізноманіття в країнах, що розвиваються. ЄС готовий продовжувати працювати зі своїми партнерами та надалі збільшувати підтримку після 2020 року. Це буде частиною його роботи із збереження, відновлення, сталого використання біорізноманіття та включення цього питання до складу всіх стратегій розвитку та партнерства, що розроблятимуться в подальшому. Для України таким документом є підписана в 2014 році Угода про асоціацію з Європейським Союзом, переважна більшість природоохоронних зобов'язань якої досі лишаються невиконаними.

Проте, в світлі новоприйнятої Стратегії, навіть цілковите виконання всіх поставлених Угодою задач, вже буде недостатнім для досягнення Україною індикаторів, актуальних в ЄС починаючи з 2020 року. Вірогідно, затвердження цієї Стратегії вимагатиме в майбутньому і внесення відповідних змін до Угоди про асоціацію.

Зважаючи на це, вже зараз Стратегію варто розглядати як приклад і дороговказ для України. Без прагнення до досягнення індикаторів Стратегії подальші євроінтеграційні кроки будуть неможливими. Висока амбітність цілей зі збереження та відновлення біорізноманіття, яке ставить перед собою ЄС, з одного боку, є викликом для держав-членів та країн-партнерів, а з іншого — це великий стимул, що повинен підштовхнути країни нарешті пріоритизувати природоохоронний напрямок у всіх стратегічних документах.

*Анна Куземко, Соф'я Садогурська, Іван Мойсієнко,
Олексій Бурковський, Альона Варуха, Олексій Василюк*

1. БІОРІЗНОМАНІТТЯ — НЕОБХІДНІСТЬ НЕВІДКЛАДНИХ ДІЙ

Від великих тропічних лісів світу до невеликих парків і садів, від синього кита до мікроскопічних грибів, біорізноманіття — це надзвичайна різноманітність життя на Землі. Ми, люди, є частиною цієї мережі життя і ми повністю залежні від неї: вона забезпечує нам їжу, яку ми споживаємо, фільтрує воду, яку ми п'ємо, та постачає нам повітря, яким ми дихаємо. Природа важлива для нашого психічного та фізичного благополуччя, а також для здатності нашого суспільства впоратись із глобальними змінами, загрозами здоров'ю та катастрофами. **Природа потрібна для нашого життя**¹.

Здорові та стійкі суспільства залежать від надання природі простору, якого вона потребує. Нещодавня пандемія COVID-19 робить необхідність захисту та відновлення природи ще більш нагальною потребою. Пандемія підвищує рівень усвідомлення зв'язків між нашим власним здоров'ям та здоров'ям екосистем. Вона демонструє потребу в сталих ланцюгах постачання та моделях споживання, де останні не перевищують ресурсно-продуктивної здатності планети. Прослідковується той факт, що ризик виникнення та поширення інфекційних захворювань збільшується по мірі знищення природи. Таким чином, захист та відновлення біорізноманіття та повноцінної функціонуючої екосистеми відіграють ключову роль **для підвищення нашої стійкості та попередження виникнення та поширення хвороб у майбутньому**.

Інвестиції в охорону та відновлення природи будуть також мати вирішальне значення для відновлення економіки Європи після кризи, що спричинена епідемією COVID-19. Під час перезапуску економіки вкрай важливо не відступати назад та не замикатись в старих руйнівних звичках. Європейська Зелена Угода — стратегія росту ЄС — буде дорожньою картою для нашого відновлення, гарантуючи що економіка служить людям і суспільству та віддає природі більше, ніж забирає. **Економічне обґрунтування на користь біорізноманіття** є переконливим. Промисловість та компанії використовують генетичне різноманіття, види та екосистемні послуги в якості найважливіших джерел для виробництва, зокрема — медичних препаратів. Більше половини світового ВВП залежить від природи та послуг, які вона надає: в трьох ключових галузях економіки — будівництві, сільському господарстві та харчовій промисловості — все, в значній мірі, залежить від неї².

Збереження біорізноманіття має потенційні прямі економічні вигоди для багатьох галузей економіки. Наприклад, збереження морських ресурсів може збільшити щорічний прибуток рибної промисловості на більш ніж 49 мільярдів євро, в той час як захист прибережних територій водно-болотних угідь щорічно може заощадити страховій галузі близько 50 мільярдів євро за рахунок зменшення збитків від повеней³. Загальне співвідношення прибутків/витрат на ефективну глобальну програму збереження дикої

¹ Міжурядова науково-політична платформа з біорізноманіття та екосистемних послуг (IPBES) (2019), Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, с. 12—13, A.2. <https://goo-gl.su/6SP9hmxk>.

² Всесвітній економічний форум (2020), Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy. <https://goo-gl.su/YWH7L3>.

³ Barbier et al. (2018), How to pay for saving biodiversity. <https://goo-gl.su/oKZ7s>.

природи, що залишилась по всьому світу, оцінюється щонайменше у співвідношенні 100 до 1⁴. **Інвестиції в природний капітал**, включаючи відновлення оселищ, багатих вуглицем, та розвиток клімато-орієнтованого сільського господарства, визнані одними з п'яти найбільш важливих стратегій фінансового оздоровлення, які забезпечують високі економічні показники та позитивний вплив на клімат⁵. Для ЄС буде важливо використовувати цей потенціал для забезпечення добробуту, сталості та стійкості в процесі відновлення. Біорізноманіття також має для ключову роль у забезпеченні продовольчої безпеки **ЄС та світу**. Втрата біорізноманіття загрожує нашій продовольчій системі⁶, ставлячи під загрозу харчову безпеку. Біорізноманіття також лежить в основі здорового та поживного раціону та покращує умови життя в сільських регіонах, а також підвищує продуктивність сільського господарства⁷. Наприклад, більше ніж 75 % продовольчих культур у світі залежать від запилення тваринами⁸.

Попри цей нагальний моральний, економічний та екологічний імператив, **природа знаходиться в стані кризи**. П'ять основних прямих чинників втрати біорізноманіття⁹ — зміни в земле- та море- користуванні, надмірне використання ресурсів, зміна клімату, забруднення та інвазійні чужорідні види — все це зумовлює швидке зникнення природи. Ми бачимо зміни і в нашому щоденному житті: бетонні будівлі зводяться на місці зелених насаджень, дика природа зникає на наших очах, а кількість видів, що знаходяться під загрозою вимирання, більша, ніж будь-коли в історії людства. За останні чотири десятиліття в результаті людської діяльності популяції диких тварин в світі скоротились на 60 %¹⁰. Майже три чверті земної поверхні зазнали змін¹¹, загрожуючи природу в дедалі менші закутки планети.

Криза біорізноманіття та кліматична криза тісно пов'язані між собою. Зміна клімату прискорює руйнування природного середовища через посухи, повені та лісові пожежі, в той час як знищення та нераціональне використання природи є, в свою чергу, ключовими чинниками зміни клімату. Але, як кризи пов'язані між собою, так само пов'язані і шляхи їх вирішення. **Природа є життєво необхідним союзником в боротьбі зі зміною клімату**¹². Природа регулює клімат, а природоорієнтовані рішення¹³, такі як захист та відновлення водно-болотних угідь, торфовищ та прибережних екосистем або забезпечення збалансованого управління морськими акваторіями, лісами, трав'яними екосистемами та сільськогосподарськими ґрунтами, буде мати важливе значення для скорочення викидів та адаптації до зміни клімату. Висаджування дерев та розгортання зеленої інфраструктури допоможуть нам охолодити міські райони та пом'якшити наслідки стихійних лих.

⁴ Balmford et al. (2002), Economic reasons for conserving wild nature. <https://goo-gl.su/jLk0>.

⁵ Hepburn et al. (2020), Will COVID-19 fiscal recovery packages accelerate or retard progress on climate change?, Smith School Working Paper 20-02. <https://doi.org/10.1093/oxrep/gra015>.

⁶ Всесвітній економічний форум (2020), The Global Risks Report 2020. <https://goo-gl.su/5p35PC>.

⁷ Продовольча та сільськогосподарська організація (2019), State of the World's Biodiversity for Food and Agriculture. <https://goo-gl.su/4mAqeb>.

⁸ IPBES (2019), Summary for policymakers, p. 3, A1. <https://goo-gl.su/65P9hmxx>.

⁹ IPBES (2019), Summary for policymakers, pp. 17-19, B.10-B.14 (<https://goo-gl.su/65P9hmxx>); Європейське агентство з навколишнього середовища (2019), The European environment — state and outlook 2020 (<https://goo-gl.su/LMzhc>).

¹⁰ Всесвітній фонд дикої природи, WWF (2018), Living Planet Report — 2018: Aiming Higher. <https://goo-gl.su/zyAqL6Ro>.

¹¹ IPBES (2019), Summary for policymakers, p. 4, A4. <https://goo-gl.su/65P9hmxx>.

¹² Там само

¹³ <https://ec.europa.eu/research/environment/index.cfm?pg=nbs>

Втрата біорізноманіття та зникнення екосистем — одна з найбільших загроз, з якими зіштовхнеться людство в наступному десятилітті¹⁴. Це також є загрозою для основ нашої економіки, так як **ціна бездіяльності** дуже висока, і очікується її подальше зростання¹⁵. За приблизними оцінками, за період з 1997 по 2011 р. світ втратив 3,5—18,5 трлн. євро на рік екосистемних послуг внаслідок зміни ґрунтового покриву та приблизно 5,5—10,5 трлн. євро на рік від деградації земель. Зокрема, втрата біорізноманіття призводить до зниження врожайності сільськогосподарських культур та вилову риби, збільшення економічних витрат від повеней та інших катаклізмів, та втрат потенційно нових джерел для медицини¹⁶.

ЄС готовий продемонструвати прагнення зупинити втрати біорізноманіття, спонукати світ своїм прикладом та діями, та допомогти домовитись та прийняти перехідну на період після 2020 року Глобальну угоду на 15-й конференції Сторін Конвенції про біологічне різноманіття. Ця діяльність має бути підпорядкована головній меті — **забезпечити, щоб до 2050 всі світові екосистеми були відновленими, стійкими та під належною охороною**. Світ повинен дотримуватись принципу «чистого прибутку», щоб повернути природі більше, ніж він у неї забирає. В рамках цього світ повинен взяти на себе зобов'язання не допускати спричиненого людиною вимирання видів, хоча б там, де це можливо.

Ця Стратегія визначає, як Європа може допомогти зробити це можливим. Як один із етапів, вона прагне до того, щоб **до 2030 року забезпечити початок процесу відновлення біорізноманіття в Європі** задля блага людства, планети, клімату та нашої економіки, відповідно до Порядку денного у сфері сталого розвитку-2030 та враховуючи цілі Паризької угоди зі зміни клімату. В Стратегії розглянуто п'ять основних чинників втрати біорізноманіття, закладено вдосконалену систему управління для заповнення прогалин, забезпечено повне виконання законодавства ЄС, та об'єднано всі існуючі зусилля. Ця стратегія є ініціативною та стимулює духом та діями. Вона відображає той факт, що **для захисту та відновлення природи потрібно дещо більше, ніж просто регулювання**. Воно потребуватиме дії з боку громадян, бізнесу, соціальних партнерів, наукового та експертного співтовариства, а також міцного партнерства на місцевому, регіональному, національному та Європейському рівнях. Ця стратегія відповідає амбіціям та зобов'язанням, викладених у Політичних Директивах Президентки У. фон дер Ляйен та в Європейській Зеленій Угоді.

Прийнята в самому розпалі пандемії COVID-19, ця стратегія також буде центральним елементом плану відновлення ЄС. Вона буде мати вирішальне значення для запобігання та зміцнення стійкості до майбутніх спалахів зоонозів, а також для забезпечення невідкладних можливостей для бізнесу та інвестицій для відновлення економіки ЄС.

Всі нові ініціативи та пропозиції будуть підкріплюватись розробленими Комісією інструментами більш ефективного регулювання. Засновані на громадських консультаціях та визначенні екологічних, соціальних та економічних наслідків, оцінка впливу сприятиме забезпеченню того, щоб всі ініціативи досягали своїх цілей найбільш ефективним та найменш обтяжливим шляхом і відповідали зеленій заповіді «не нашкодь».

¹⁴ Всесвітній економічний форум (2020), The Global Risks Report 2020. <https://goo-gl.su/5p35PC>.

¹⁵ Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) (2019), Biodiversity: Finance and the Economic and Business Case for Action. <https://goo-gl.su/mAabMURR>.

¹⁶ Там само.

2. ОХОРОНА ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПРИРОДИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

ЄС має правову базу, стратегії та плани дій з охорони природи та відновлення природних оселищ та видів. Але захист був не повним, відновлення мало незначні масштаби, а забезпечення дотримання законодавства було недостатнім¹⁷.

Щоб спрямувати біорізноманіття на шлях відновлення до 2030 року, нам необхідно активізувати охорону та відновлення природи. Це потрібно зробити шляхом вдосконалення та **розширення нашої мережі природоохоронних територій** та розробки амбітного Плану ЄС з Відновлення Природи.

2.1. Взаємопов'язана мережа природоохоронних територій

Стан біорізноманіття є кращим на природоохоронних (заповідних) територіях. Однак теперішня мережа законодавчо заповідних територій, включаючи ті, що знаходяться під суворою охороною, недостатньо велика для збереження біорізноманіття. Докази свідчать, що цілі, зазначені в Конвенції про Біологічне різноманіття, недостатні для належного захисту та відновлення природи¹⁸. Існує необхідність у глобальних зусиллях і ЄС повинен робити більше і краще для природи і збудувати справді **цілісну Транс-європейську екологічну мережу**.

Збільшення площі територій, що охороняються, також є економічною необхідністю. Дослідження морських екосистем показує, що кожен євро, інвестований в морські природоохоронні території, принесе прибуток щонайменше 3 євро¹⁹.

Аналогічним чином, the Nature Fitness Check²⁰ показав, що вигоди від мережі Natura 2000 оцінюються в розмірі 200—300 мільярдів євро на рік. Очікується, що інвестиційні потреби мережі дозволять створити до 500 000 додаткових робочих місць²¹.

Задля блага нашого довкілля та нашої економіки, а також для підтримки відновлення ЄС після кризи COVID-19, нам необхідно більше захищати природу. В зв'язку з цим, **щонайменше 30 % суходолу та 30 % морських акваторій ЄС повинні стати природоохоронними територіями**. В порівнянні з сьогоденням, це як мінімум додаткові 4 % для суходолу та 19 % для морських акваторій²². Ця мета повністю відповідає

¹⁷ Mid-term review of the EU Biodiversity Strategy to 2020 (COM(2015) 478 and SWD(2015) 187) (<https://goo-gl.su/7ORA>); Fitness Check of the EU Nature Legislation (Birds and Habitats Directives) (SWD(2016) 472) (<https://goo-gl.su/7SKSmgm>); Fitness Check of the EU Water Legislation (SWD(2019) 439) (<https://goo-gl.su/1KYjYfSk>).

¹⁸ Глобальні Цілі Айті щодо біорізноманіття (<https://goo-gl.su/NBf6l>) полягають в тому, що заповідні території повинні охоплювати 17% території суші та 10% акваторії моря, тоді як дані наукових досліджень говорять про необхідність заповідання від 30% до 70%. Див. IPBES, 2019 (<https://goo-gl.su/wSU7j>).

¹⁹ Brander et al. (2015), The benefits to people of expanding Marine Protected Areas. <https://goo-gl.su/YtuFgJ>.

²⁰ Fitness Check of the EU Nature Legislation (SWD(2016) 472). <https://goo-gl.su/7SKSmgm>.

²¹ Member States' Prioritised Action Frameworks 2020; Mutafoğlu et al. (2017), Natura 2000 and Jobs: Scoping Study. <https://goo-gl.su/J8tfbkYf>.

²² Останні статистичні дані EC-27 (Європейська база даних національно прийнятих заповідних територій) v. 2019 (<https://goo-gl.su/BgJZYnd>), та Набір даних Natura 2000 на кінець 2018 року (<https://goo-gl.su/>

тому, що пропонується²³ в рамках Глобальної програми з біорізноманіття на період після 2020 року (див. Розділ 4)

При цьому, особлива увага повинна приділятися територіям з дуже високою цінністю чи значним потенціалом біорізноманіття Вони найбільш вразливі до зміни клімату та потребують особливого догляду у вигляді суворого захисту (абсолютної заповідності)²⁴. Сьогодні в ЄС під суворим захистом знаходяться лише 3 % суходолу та менше 1 % морських акваторій. Ми повинні зробити все можливе задля кращої охорони цих територій. У цьому дусі, принаймні третина територій що охороняються — **10 % суходолу ЄС та 10 % моря ЄС — повинна бути суворо захищена**. Це також співзвучно із запропонованими глобальними завданнями.

Як частина цього спрямування, на території із суворою охороною вкрай важливо визначити, закартувати, моніторити та **суворо захищати всі первинні та старовікові ліси (праліси), що залишилися на території ЄС**²⁵. Також важливо буде виступати за ті ж цінності в усьому світі та гарантувати, що дії в країнах ЄС не призведуть до вирубки лісів в інших регіонах світу. Первинні ліси та праліси — це найбільш ефективні лісові екосистеми, які виводять та запасають вуглець з атмосфери²⁶. Значні площі інших екосистем, багатих вуглецем, такі як торфовища, трав'яні екосистеми, водно-болотні угіддя, мангрові зарості та підводні луки морських трав, також повинні бути суворо захищені з урахуванням прогнозованих змін у певних зонах рослинності.

Держави-члени будуть нести відповідальність за виділення додаткових заповідних і суворо захищених територій²⁷. Вибір таких територій повинен відбуватися або за рахунок доповнення мережі Natura 2000, або за рахунок збільшення площі національних мереж природоохоронних територій. Усі території, що охороняються, повинні мати чітко визначені природоохоронні цілі та заходи. Комісія, співпрацюючи з Державами-членами та Європейським агентством з навколишнього середовища, у 2020 році висуне критерії та вказівки для ідентифікації та визначення додаткових терито-

---

wcXWkJs). Сьогодні 26 % територій ЄС знаходяться під охороною: 18 % — у складі Натура 2000, а 8 % — на національному рівні. У морських акваторіях ЄС 11 % знаходяться під охороною: 8 % — у Натура 2000 та 3 % — під додатковим національним захистом. Зауважимо: проекти морських вітроелектростанцій будуть можливі, якщо відповідатимуть вимогам екологічного та природоохоронного законодавства.

²³ Нульовий проект глобального біорізноманіття після 2020 року (CBD/WG2020/2/3), доступний на сайті <https://goo-gl.su/CHx6Jkm>.

²⁴ Сувора охорона не обов'язково означає, що територія недоступна для людей, але залишає природні процеси, по суті, не порушеними.

²⁵ <https://goo-gl.su/9ZYh5GM>; <https://goo-gl.su/iSZ7Yl>

²⁶ **(Ред.) Вважається, що молоді, швидкозростаючі ліси є найбільш ефективними у депонуванні вуглецю, адже у значних обсягах виводять його з атмосфери для нарощування маси деревини у своїх стовбурах та пагонах. Водночас праліси (збережені у природному стані старовікові ліси) є найбільш ефективними в депонуванні великих обсягів вуглецю оскільки утримують його у стовбурах, мертвій деревині, ґрунті та біомасі природного біорізноманіття. Таким чином в разі втрати молодих лісів — припиняється найбільш ефективне накопичення вуглецю у деревині, а в разі втрати пралісів — руйнується найбільш ефективне середовище утримання накопиченого раніше вуглецю. Тут варто зазначити, що порушення пралісів призводить до масштабної емісії вуглецю, що утримувався в живій деревині — через пожежі або спалювання деревини у побуті, втрату біорізноманіття та ерозію ґрунтів.*

²⁷ Додаткові рекомендації Natura 2000 будуть реалізовані за підтримки фондів ЄС та відповідних контролюючих органів.

рій, включаючи визначення «суворого захисту», а також для належного планування менеджменту цих територій. При цьому, в них буде визначено, як інші ефективні природоохоронні заходи та екологізація міст можуть сприяти досягненню цілей.

Цілі стосуються ЄС в цілому і можуть бути розподілені відповідно до біогеографічних регіонів та морських басейнів ЄС, або на більш локальному рівні. **Кожна Держава-член повинна буде зробити свій пропорційний внесок у зусилля** на основі об'єктивних екологічних критеріїв, усвідомлюючи, що кожна країна має різну кількість та якість біорізноманіття. Особлива увага буде зосереджена на захисті та відновленні тропічних і субтропічних морських та наземних екосистем у найвіддаленіших регіонах ЄС, враховуючи їх надзвичайно високу цінність для біорізноманіття.

Крім того, щоб мати справді цілісну та стійку Транс-європейську екологічну мережу, важливо буде створити **екологічні коридори** для запобігання генетичної ізоляції, забезпечення міграції видів та підтримання й зміцнення здорових екосистем. У цьому контексті слід сприяти та підтримувати інвестиції в зелену та блакитну інфраструктуру²⁸, а також транскордонне співробітництво між державами-членами, в тому числі через Європейську Територіальну Співпрацю.

Комісія матиме на меті узгодити критерії та ключові принципи щодо визначення додаткових природоохоронних територій з Державами-членами до кінця 2021 року. Тож, державам-членам доведеться до кінця 2023 року продемонструвати значний прогрес у законодавчому визначенні нових заповідних територій та інтеграції екологічних коридорів. Виходячи з цього, до 2024 року Комісія оцінить, чи стоїть ЄС на шляху до досягнення своїх цілей на 2030 рік, чи потрібні будуть більш жорсткі дії, включаючи зміни у законодавстві ЄС.

Зрештою, **Заморські володіння та території** також містять «гарячі точки» біорізноманіття, які не регулюються екологічними правилами ЄС. Комісія закликає відповідні Держави-члени розглянути можливість впровадження рівних чи рівноцінних правил у цих країнах та їхніх територіях.

Охорона природи: ключові зобов'язання до 2030 року

1. Юридично захистити щонайменше 30% сухопутної території ЄС та 30 % морської акваторії ЄС та інтегрувати екологічні коридори, як частину справжньої Транс-європейської екологічної мережі.
2. Суворо охороняти щонайменше третину природоохоронних територій ЄС, включаючи всі первинні ліси та праліси, що залишились в ЄС.
3. Здійснювати ефективне управління всіма територіями, що знаходяться під охороною, визначаючи чіткі цілі та заходи щодо збереження, а також відслідковувати їх належним чином.

²⁸ Guidance on a strategic framework for further supporting the deployment of EU-level green and blue infrastructure (SWD(2019) 193). <https://goo-gl.su/Jt2kCAJp>.

2.2. План відновлення природи ЄС: відновлення екосистем на суші та на морі

Захисту природи буде недостатньою для повернення її у наше життя. Щоб зупинити втрату біорізноманіття, світ повинен бути більш амбітним у відновленні природи. З новим Планом ЄС з відновлення природи Європа буде лідером на цьому шляху.

Цей план допоможе покращити стан існуючих та нових природоохоронних територій та поверне різноманітну та стійку природу до всіх ландшафтів та екосистем. Це означає зменшення тиску на природні оселища та види, а також забезпечення сталого використання всіх екосистем. Це також означає підтримку відновлення природи, обмеження ущільнення ґрунтів та розростання міст, боротьбу із забрудненнями та інвазійними чужорідними видами. План створить робочі місця, узгодить економічну діяльність з розвитком природи та допоможе забезпечити довгострокову продуктивність та цінність нашого природного капіталу.

2.2.1. Зміцнення законодавчої бази ЄС щодо відновлення природи

Відновлення природи вже частково є вимогою для держав-членів у чинному законодавстві ЄС²⁹. Однак **значні прогалини у впровадженні та регулюванні заважають прогресу**. Наприклад, для держав-членів немає вимоги мати плани з відновлення біорізноманіття. Не завжди є чіткі або обов'язкові цілі та терміни і не існує визначення та критеріїв відновлення або сталого використання екосистем. Окрім того, немає вимог щодо комплексного картування, моніторингу чи оцінювання екосистемних послуг, зусиль в області оздоровлення чи відновлення. Ці питання посилюються через прогалини імплементації, які заважають діючому законодавству досягти своїх цілей³⁰. Потрібна більш сильна підтримка та впровадження. Щоб забезпечити відновлення природи на суші та на морі, що як ключове природоорієнтоване рішення підвищить стійкість ЄС та сприятиме пом'якшенню зміни клімату та адаптації, ця стратегія висуває два напрямки дій:

► По-перше, за умови оцінки впливу, Комісія висуне пропозицію щодо юридично обов'язкових **цілей ЄС щодо відновлення природи** у 2021 році для відновлення деградованих екосистем, зокрема тих, які мають найбільший потенціал для поглинання і депонування вуглецю, а також запобігання та зменшення впливу стихійних лих. Це дозволить визначити умови, за яких цілі будуть досягнуті, а також найбільш ефективні заходи для їх досягнення. Оцінка впливу також допоможе розглянути можливість використання загальноєвропейської методології для картування, оцінювання та досягнення належного стану екосистем, таким чином, щоб вони змогли забезпечити такі переваги, як регулювання клімату, водних ресурсів, здоров'я ґрунтів, запилення та запобігання катастроф і захисту від них.

²⁹ Особливо Пташина Директива ЄС (2009/147/EC) (<https://goo-gl.su/hBUm8p>), Оселищна Директива(92/43/EEC) (<https://goo-gl.su/LRZ5>), Водна Рамкова Директива (2000/60/EC) (<https://goo-gl.su/JF4hxf>), Директива про повені (2007/60/EC) (<https://goo-gl.su/gJLb>), Рамкова Директива про морську стратегію (2008/56/EC) (<https://goo-gl.su/QThslwu>).

³⁰ Див. Fitness Check of the EU Nature Legislation (SWD(2016) 472) (<https://goo-gl.su/7SK5mgm>), а також Fitness Check of the EU Water Legislation (SWD(2019) 439) (<https://goo-gl.su/1KYjyI5k>). Також дивіться нижче, Розділ 3.2.

► У цьому контексті Комісія буде просити та підтримувати держави-члени підвищити рівень виконання чинного законодавства в чіткі терміни. Зокрема, вимагатиме від держав-членів не допустити **погіршення тенденцій збереження та статусу** всіх заповідних територій та видів до 2030³¹ року. Крім того, держави-члени повинні забезпечити щоб принаймні 30 % видів та природних оселищ, які на сьогодні не мають сприятливого стану, належали до цієї категорії або ж показали чітку позитивну тенденцію. Комісія та Європейське Агентство з охорони навколишнього середовища надаватимуть рекомендації державам-членам у 2020 році щодо вибору та визначення пріоритетності видів та природних оселищ.

2.2.2. Повернення природи до сільськогосподарських угідь

Будучи вартовими нашої землі, фермери відіграють життєво важливу роль у збереженні біорізноманіття. Вони одні з перших відчувають наслідки втрати біорізноманіття, і, в той же час, вони одні з перших, хто отримує користь від його відновлення. Біорізноманіття дозволяє їм забезпечити нас **безпечною, сталою, поживною та доступною їжею** та забезпечує їм дохід, необхідний для процвітання та розвитку. Європейські фермери є важливою частиною майбутнього ЄС і повинні залишатися соціальним та економічним центром багатьох громад у нашому Союзі.

У той же час, певні сільськогосподарські практики є ключовим рушієм зниження біорізноманіття. Ось чому важливо співпрацювати з фермерами для **підтримки та стимулювання переходу до повністю сталих практик**. Поліпшення стану та різноманіття агроєкосистем збільшить стійкість сектору до зміни клімату, екологічних ризиків та соціально-економічних потрясінь, створюючи при цьому нові робочі місця, наприклад, в галузі органічного землеробства, сільського туризму чи оздоровлення.

Щоб підтримати довгострокову стійкість як природи, так і сільського господарства, ця стратегія буде працювати в поєднанні з новою стратегією **«Від ферми до виделки»** та **новою Спільною сільськогосподарською політикою (ССП)**, в тому числі шляхом просування еко-схем та схем виплат на основі позитивних результатів. При впровадженні Стратегії з Біорізноманіття та Стратегії «Від ферми до виделки» Комісія буде ретельно стежити за прогресом та вдосконаленням у відношенні продовольчої безпеки та доходів фермерів. Комісія забезпечить оцінку стратегічних планів ССП відповідно до надійних кліматичних та екологічних критеріїв, а також гарантує те, що держави-члени встановлять чіткі національні цінності для відповідних цілей, визначених у цій стратегії, а також у Стратегії «Від ферми до виделки». Ці плани повинні призвести до сталих практик, таких як точне землеробство, органічне землеробство, агроєкологія, агролісівництво, низькоінтенсивні постійні сіножаті та пасовища та суворіші стандарти захисту тварин.

Птахи та комахи сільськогосподарських земель, зокрема запилювачі, є ключовими показниками стану агроєкосистем і є життєво важливими для сільськогосподарського виробництва та продовольчої безпеки. Їх тривожне скорочення потрібно зупинити. Як визначено в Стратегії «Від ферми до виделки», Комісія вживатиме заходів, щоб зменшити на 50 % **загальне використання хімічних пестицидів — та ризику від них** до 2030 року — і на 50 % зменшити використання більш небезпечних пестицидів. Це

³¹ Оселища та види, перелічені в Пташиній та Оселищній Директивах.

повинно бути підкріплене повною реалізацією Ініціативи із Запилення ЄС³². До кінця 2020 року Комісія розгляне ініціативу та, за необхідності, запропонує додаткові заходи. Щоб забезпечити простір для диких тварин, рослин, запилювачів та природних регуляторів шкідників, існує нагальна потреба повернути щонайменше **10 % сільськогосподарських площ у природні ландшафти, придатні для біорізноманіття**. До них, *зокрема*, належать буферні смуги, перелоги в сільськогосподарському обороті та виведені з нього, лісосмуги, непродуктивні сади, схили терас та ставки. Вони допомагають збільшити депонування вуглецю, запобігають ерозії та виснаженню ґрунту, фільтрують повітря і воду та підтримують адаптацію до зміни клімату. Крім того, багатше біорізноманіття часто допомагає привести до збільшення сільськогосподарського виробництва. Державам-членам потрібно буде перекласти ціль ЄС щодо повернення 10 % ландшафтів до природного стану на більш локальний географічний масштаб, щоб забезпечити зв'язок між природними оселищами, особливо через інструменти ССП та стратегічні плани ССП, відповідно до стратегії «Від ферми до виделки» та впровадження Оселищної Директиви. Прогрес на шляху до досягнення цілі буде постійно переглядатися та за необхідності коригуватися, щоб пом'якшити надмірний вплив на біорізноманіття, продовольчу безпеку та конкурентоспроможність фермерів.

Агроекологія здатна забезпечити здорову продукцію при збереженні продуктивності, підвищити родючість ґрунтів, збільшити біорізноманіття та зменшити негативний вплив від виробництва продуктів харчування. Зокрема, органічне землеробство має великий потенціал як для фермерів, так і для споживачів. Цей сектор створює робочі місця та залучає молодих фермерів. Органічне землеробство також забезпечує на 10—20 % більше робочих місць з гектара, ніж звичайні господарства, і створює додаткову цінність для сільськогосподарської продукції³³. Щоб максимально використати цей потенціал, **до 2030 року принаймні 25 % сільськогосподарських земель ЄС слід обробляти органічно**. На додаток до заходів ССП, Комісія висуне План дій щодо органічного землеробства, допомагаючи державам-членам стимулювати як пропозицію, так і попит на органічну продукцію. Це також забезпечить довіру споживачів за допомогою рекламних кампаній та зелених державних закупівель. При виконанні загальноєвропейських агроекологічних цілей, визначених у цій стратегії та в Стратегії «Від ферми до виделки», будуть враховані різні вихідні точки та відмінності в прогресі, вже досягнуті в державах-членах.

Використання заходів підтримки агролісомеліоративного розвитку в рамках розвитку сільського господарства повинно бути посилене, оскільки це має великий потенціал для забезпечення багатьох вигід для біорізноманіття, людей та клімату.

Зменшення **генетичного різноманіття** також повинно бути зупинене, у тому числі шляхом заохочення до використання традиційних сортів сільськогосподарських культур та порід. Це також покращить стан здоров'я завдяки більш різноманітному та поживному раціону. Комісія розглядає перегляд правил збуту традиційних сортів сільськогосподарських культур з метою сприяння їх збереженню та сталому використанню. Комісія також вживатиме заходів для полегшення реєстрації сортів насіння, у тому числі для органічного землеробства, та забезпечення більш легкого доступу до ринку для традиційних та місцевих адаптованих сортів.

³² EU Pollinators initiative (COM(2018) 395). <https://goo-gl.su/zOF7nQ>.

³³ OECD (2016), Farm Management Practices to Foster Green Growth. <https://goo-gl.su/Pn5Fs>.

2.2.3. Вирішення проблеми вилучення земель та відновлення ґрунтових екосистем

Ґрунт — одна з найскладніших екосистем. Це природне оселище саме по собі і саме є домівкою для неймовірного різноманіття організмів, які регулюють та контролюють ключові екосистемні послуги, такі як родючість ґрунтів, кругообіг поживних речовин та регулювання клімату. **Ґрунт є надзвичайно важливим невідновлюваним ресурсом**, життєво необхідним для здоров'я людини та економіки, а також для виробництва продуктів харчування та нових ліків.

В ЄС деградація ґрунтів має значні екологічні та економічні наслідки. Неналежне управління земельними ресурсами, наприклад, вирубка лісів, надмірний випас худоби, незбалансоване ведення сільського та лісового господарства, будівельна діяльність та ущільнення земель, є одними з основних причин такої ситуації³⁴. Незважаючи на нещодавнє скорочення темпів ущільнення ґрунтів, родючі ґрунти дедалі більше втрачаються через вилучення земель та розростання міст³⁵. Додатково до зміни клімату, наслідки ерозії та втрати ґрунтового органічного вуглецю стають все більш очевидними. Опустелювання є також зростаючою загрозою в ЄС³⁶.

Тому вкрай важливо активізувати зусилля щодо **захисту родючості ґрунтів, зменшення ерозії ґрунту та збільшення органічної речовини ґрунту**. Це повинно бути здійснено шляхом впровадження методів стійкого управління ґрунтами, в тому числі, як частини ССП. Значний прогрес також необхідний у виявленні забруднених ґрунтових ділянок, відновлення деградованих ґрунтів, визначенні умов для їх належного екологічного стану, впровадженні цілей відновлення та вдосконаленні моніторингу якості ґрунтів.

Для комплексного вирішення цих питань та сприяння виконанню зобов'язань ЄС та міжнародних зобов'язань щодо нейтрального балансу деградації земель Комісія оновить **Тематичну стратегію ЄС у сфері захисту ґрунтів**³⁷ у 2021 році. **План дій із нульового забруднення повітря, води та ґрунтів**, який Комісія прийме у 2021 році, також розглядатиме ці питання. Ущільнення ґрунтів та відновлення забруднених земель, що експлуатуються, будуть розглянуті у майбутній Стратегії побудови сталого довкілля. **Місія у галузі охорони ґрунтів та продуктів харчування** в рамках програми «Горизонт Європа»³⁸ буде спрямована на розробку рішень для відновлення здоров'я та функцій ґрунтів.

2.2.4. Збільшення кількості лісів та поліпшення їх стану та стійкості

Ліси мають величезне значення для біорізноманіття, регулювання клімату та водних ресурсів, забезпечення провізією, медикаментами та матеріалами, депонування та утри-

³⁴ Європейське агентство з навколишнього середовища (2019), EEA Signals 2019: Land and Soil in Europe. <https://goo-gl.su/3y76c>.

³⁵ Європейське агентство з навколишнього середовища та Федеральне управління охорони навколишнього середовища Швейцарії (FOEN) (2016), Urban sprawl in Europe. <https://goo-gl.su/w8tGP9gH>.

³⁶ Європейський аудиторський суд (2018), Combating desertification in the EU: a growing threat in need of more action, Special Report n°33/2018. <https://goo-gl.su/sj7UM>.

³⁷ Thematic Strategy for Soil Protection (COM(2006) 231). <https://goo-gl.su/oHHS>.

³⁸ Horizon Europe mission area on soil health and food. <https://goo-gl.su/re7y6CL>.

мання вуглецю, стабілізації ґрунтів та очищення повітря та води. Вони також є природним місцем для рекреації та вивчення природи. Лісівники відіграють ключову роль у забезпеченні сталого управління лісами та відновлення і підтримання біорізноманіття в лісах.

Окрім суворої охорони всіх первинних і старовікових лісів, що залишилися в ЄС, **ЄС повинен збільшити кількість, якість та стійкість своїх лісів**, зокрема, до пожеж, посухи, шкідників, захворювань та інших загроз, які можуть посилитися зі зміною клімату. Щоб зберегти свою функцію як для біорізноманіття, так і для клімату, всі ліси повинні бути збережені в належному стані. Стійкі ліси зможуть підтримувати стійкість економіки. Вони також відіграють важливу роль у забезпеченні матеріалами, продуктами та послугами, які є ключовими для кругової біоекономіки.

Щоб це відбулося, Комісія запропонує спеціальну **Стратегію лісового господарства ЄС у 2021 році** відповідно до наших більш широких амбіцій щодо біорізноманіття та кліматичної нейтральності. Він буде включати план дій щодо **висаджування щонайменше 3 мільярдів додаткових дерев в ЄС до 2030 року**, відповідно до екологічних принципів. Це створить значні можливості роботи, пов'язані із збиранням та вирощуванням насіння, висадкою саджанців та забезпеченням їхнього розвитку. Посадка дерев особливо вигідна у містах, тоді як у сільській місцевості вона може добре працювати і допомагати агролісництву, елементам ландшафту та посилити поглинання вуглецю. У той же час Комісія продовжуватиме співпрацювати з державами-членами задля того, щоб ЄС був достатньо оснащений для запобігання та реагування на великі лісові пожежі, які можуть завдати значної шкоди біорізноманіттю лісів.

Лісонасадження, лісовідновлення та посадка дерев для підтримки біорізноманіття та відновлення екосистем будуть заохочуватись за допомогою стратегічних планів ССП та фондів Політики згуртованості. Нова **Європейська платформа озеленення міст**³⁹ також сприятиме посадці дерев у містах, у тому числі в рамках програми LIFE.

Частка лісових територій, що охоплюється планами управління (менеджмент-планами), повинна включати всі державні ліси та збільшену кількість приватних лісів, а сприятливі для біорізноманіття практики, такі як «лісове господарство, наближене до природи», повинні продовжуватися та розвиватися і надалі. Щоб підтримати це, Комісія розробить рекомендації щодо сприятливого для біорізноманіття заліснення та лісовідновлення, а також методів лісового господарства, наближених до природи. Це буде зроблено паралельно з новою Лісовою стратегією ЄС.

Для кращого уявлення про стан здоров'я європейських лісів Комісія співпрацюватиме з іншими джерелами даних для подальшого розвитку **Лісової інформаційної системи для Європи**. Це допоможе створити сучасні оцінки стану європейських лісів та зв'язати всі веб-платформи щодо лісових даних ЄС. Це також буде представлено у рамках Лісової стратегії ЄС.

2.2.5. Безпрограшні рішення для виробництва енергії

Декарбонізація енергетичної системи має вирішальне значення для кліматичної нейтральності, а також для відновлення ЄС після кризи, спричиненої COVID-19, та для дов-

³⁹ Див. Розділ 2.2.8.

гострокового процвітання. Використання більш сталих відновлюваних джерел енергії буде важливим для боротьби зі зміною клімату та втратою біорізноманіття. ЄС визначає як пріоритетні такі рішення, як використання енергії океанічних припливів, прибережна (офшорна) вітрова енергетика, яка також дозволяє відновлювати рибні запаси, ферми із сонячними панелями, що забезпечують дружній для біорізноманіття ґрунтовий покрив, та стійку біоенергетику.

Для зменшення кліматичних та екологічних ризиків, спричинених все більшим використанням певних джерел для біоенергетики, переглянута Директива про відновлювані джерела енергії⁴⁰ включає посилені критерії сталості. Вона також сприяє переходу на вдосконалене біопаливо на основі залишків та відходів, що не підлягають вторинному використанню чи переробці. Цей підхід має продовжуватися для всіх форм біоенергетики. Використання цілих дерев та продовольчих і кормових культур для виробництва енергії — незалежно від того, чи вони вироблені в ЄС чи імпортовані — слід мінімізувати.

Для кращого розуміння та моніторингу потенційних ризиків, пов'язаних із кліматом та біорізноманіттям, Комісія проводить **оцінку попиту та пропозиції на біомасу в ЄС та в світі** та відповідної сталості⁴¹. У рамках свого посиленого прагнення щодо охорони та відновлення лісових екосистем Комісія опублікує результати цієї роботи щодо використання лісової біомаси для виробництва енергії до кінця 2020 року. Це сповістить про розробку політики Комісії, включаючи огляд та ревізію, де це необхідно, рівня амбіцій Директиви щодо відновлюваної енергетики, Схеми торгівлі викидами та Регламенту щодо землекористування, зміни в землекористуванні та лісовому господарстві (LULUCF) визначеного на 2021 рік.

Відповідно до Директиви щодо відновлюваної енергетики, Комісія також розробить експлуатаційні вказівки щодо **нових критеріїв сталості лісової біомаси для енергетики** у 2021 році⁴². У 2021 році вона також розгляне дані про біопаливо, що несе високий непрямий ризик змін землекористування, та встановить траєкторію поступової відмови від такого палива до 2030 року.

Загальна мета полягає у тому, щоб забезпечити відповідність нормативної бази ЄС щодо біоенергетики посиленням амбіціям, викладеним в Європейській Зеленій угоді.

2.2.6. Відновлення належного екологічного стану морських екосистем

Відновлені та належним чином захищені морські екосистеми приносять значну медичну, соціальну та економічну користь прибережним громадам та ЄС в цілому. Необхідність в більш рішучих заходах стає все гострішою, оскільки втрата біорізноманіття морських та прибережних екосистем значно посилюється у зв'язку з глобальною зміною клімату⁴³.

⁴⁰ Directive (EU) 2018/2001 on the promotion of the use of energy from renewable sources. <https://goo-gl.su/S0niVqB>.

⁴¹ JRC Biomass Assessment Study. <https://goo-gl.su/aOVsdwIX>.

⁴² Стаття 29 Директиви ЄС про відновлювані джерела енергії 2018/2001.

⁴³ Див., наприклад, Intergovernmental Panel on Climate Change (2019), Special Report on the Ocean and the Cryosphere in a Changing Climate. <https://goo-gl.su/Wk9kc>.

Досягнення належного екологічного стану морських екосистем, у тому числі за рахунок суворо охоронюваних територій, повинно включати відновлення багатих вуглецем екосистем, а також місць, важливих для рибного нересту і розмноження. Деякі з існуючих шляхів використання моря несуть загрозу продовольчій безпеці, життєдіяльності рибалок, секторам рибного господарства та вилову інших морепродуктів. **Морські ресурси повинні використовуватись стало, а до незаконних практик повинен застосовуватися принцип нульової толерантності.** У зв'язку з цим, вкрай важливим є повна імплементація Спільної політики рибальства ЄС, Рамкової директиви про морську стратегію, Пташиної та Оселищної директив.

Застосування екосистемного підходу до управління відповідно до законодавства ЄС ⁴⁴ зменшить несприятливий вплив рибальства, вилову та інших видів людської діяльності, особливо на чутливі види та оселища на глибоководному морському дні. Щоб підтримати це, **Національні плани морського просторового планування**, які державам-членам належить розробити у 2021 році, мають бути спрямовані на охоплення всіх морських секторів та видів діяльності, а також територіально спрямовані заходи з природоохоронного управління ⁴⁵. Комісія також запропонує **новий План дій щодо збереження рибних ресурсів та захисту морських екосистем до 2021 року**. У разі необхідності будуть введені заходи для обмеження використання знарядь риболовлі, що найбільше шкодять біорізноманіттю, в тому числі на глибоководному морському дні. З метою збереження біорізноманіття, в ньому також будуть переглянуті підходи до вилову з морського дна за допомогою риболовецьких тралів, враховуючи, що наразі цей метод вилову є найбільш шкідливим для донних морських видів. Це потрібно зробити найбільш чесним і справедливим способом для всіх. Європейський Фонд морського промислу та рибальства також повинен підтримувати перехід до більш сталих та менш шкідливих методів рибальства.

Здорові рибні запаси є ключовими для довгострокового процвітання риболовного промислу та здоров'я наших океанів та біорізноманіття. У зв'язку з цим, важливо тримати показники вилову риби на рівні або меншими за **Максимальний стійкий рівень вилову** (Maximum Sustainable Yield levels). Це допоможе досягти здорового розподілу за віком та розміром в популяціях промислових видів риб.

Вилов видів, яким загрожує вимирання, також повинен бути ліквідований або зменшений до рівня, що забезпечує повне відновлення. Це також має стосуватися тих видів, що знаходиться в поганому природоохоронному стані чи не мають належного екологічного статусу. Крім того, побічний ненавмисний прилов (by-catch) інших видів ⁴⁶ необхідно виключити або, де це неможливо, мінімізувати, щоб не загрозовувати природоохоронному стану популяцій. Для цього необхідно збільшити збір даних про побічний прилов всіх вразливих видів риб і інших морських видів.

Крім того, **заходи з управління рибним господарством** мають бути прийняті у всіх морських природоохоронних акваторіях відповідно до чітко визначених цілей охорони та на основі найкращих наявних наукових рекомендацій.

⁴⁴ Спільна політика рибальства в ЄС, Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EC) (<https://goo-gl.eu/QTslwu>), а також Maritime Spatial Planning Directive (2014/89/EU) (<https://goo-gl.eu/dh2GgN>).

⁴⁵ Комісія повідомить про виконання Директиви про морське просторове планування не пізніше березня 2022 року, включаючи застосування підходів управління на базі екосистемного підходу.

⁴⁶ Видів, що підпадають під охорону міжнародного законодавства та законодавства ЄС.

2.2.7. Відновлення прісноводних екосистем

Законодавча база ЄС по водним ресурсам є амбітною, але її імплементація відстає, і її необхідно посилити⁴⁷. Для досягнення цілей Водної Рамкової Директиви потрібно докласти більших зусиль **для відновлення прісноводних екосистем та природних функцій річок**. Це можна зробити, усунувши або відкоригувавши бар'єри (дамби), які перешкоджають проходженню мігруючих видів риб та збільшують потік води та осадових порід (мулу, осаду)⁴⁸. Щоб втілити це в життя, **щонайменше 25 000 км річок будуть відновлені до стану вільноплинних до 2030**⁴⁹ шляхом усунення, насамперед, застарілих бар'єрів та відновлення заплав та земель водно-болотних угідь. У 2021 році Комісія надаватиме технічні вказівки та підтримку державам-членам щодо визначення об'єктів та сприяння мобілізації фінансування за погодженням з усіма відповідними органами⁵⁰. Керівництво держав-членів повинно переглянути водозабір та дозволи на затримку вод для покращення природного водотоку з метою досягнення належного стану чи потенціалу всіх поверхневих вод та належного стану всіх підземних вод не пізніше, ніж до 2027 року, як того вимагає Водна Рамкова Директива⁵¹. З цією метою до 2023 року Комісія надаватиме державам-членам технічну підтримку для втілення відповідних заходів.

Загалом, масштабні інвестиції у відновлення річок та заплав⁵² можуть забезпечити значний економічний стимул для відновлювального сектору та для місцевих соціально-економічних заходів, таких як туризм та рекреація. У той же час, ці інвестиції можуть покращити регулювання води, захист від повеней, розплідники для риб, а також усунення забруднення біогенними речовинами.

2.2.8. Озеленення міських та приміських територій

Зелені міські простори, від парків і садів до зелених дахів та міських ферм, забезпечують широкий спектр переваг для людей. Вони також надають можливості для бізнесу та притулок для природи. Вони зменшують забруднення повітря і води, а також рівень шуму, забезпечують захист від повеней, посух, хвиль тепла та підтримують зв'язок між людиною та природою⁵³.

Нещодавні обмеження через пандемію COVID-19 показали нам **важливість зелених просторів зон у містах для нашого фізичного та психічного благополуччя**. У той час як рівень захисту деяких міських зелених насаджень підвищився⁵⁴, зелені зони

⁴⁷ Fitness Check of the EU Water Legislation (SWD(2019) 439) (<https://goo-gl.su/1KYjyISk>); Evaluation of the Urban Waste Water Treatment Directive (SWD(2019) 700) (<https://goo-gl.su/QwtRtd>).

⁴⁸ Dam Removal Europe. <https://goo-gl.su/JaKn242>.

⁴⁹ Мета щодо 25 000 км базується на оцінці Комісією того, що реально можна досягти в ЄС до 2030 року.

⁵⁰ Настанови будуть враховувати широке коло питань, включаючи сектор гідроенергетики, управління повенями, водопостачання, сільське господарство та судноплавство.

⁵¹ Ці заходи мають бути заплановані у третій Плані управління річковими басейнами (3rd River Basin Management Plans), які мають бути прийняті державами-членами у 2021 році відповідно до Водної Рамкової Директиви.

⁵² Fitness Check of the EU Water Legislation (SWD(2019) 439). <https://goo-gl.su/1KYjyISk>.

⁵³ EnRoute project. <https://goo-gl.su/LZaIk>.

⁵⁴ У містах (або частково в межах міста) існує 11 000 об'єктів Натура 2000, що становить 15% від загальної площі мережі Натура 2000.

часто програють в конкуренції за землю, оскільки частка населення, яке проживає у міських районах, продовжує зростати.

Ця стратегія спрямована на те, щоб змінити ці тенденції та зупинити втрату зелених екосистем зон у містах. Просування здорових екосистем, зеленої інфраструктури та **приороорієнтованих рішень** повинно систематично інтегруватися в містобудівне планування, включаючи громадські місця, інфраструктуру та дизайн будівель і прибудинкових територій.

Щоб повернути природу до міст та стимулювати громади до дій, Комісія закликає європейські міста, що мають принаймні 20 000 мешканців, до кінця 2021 року розробити амбітні **Плани озеленення міст**. Вони повинні включати заходи зі створення доступних міських лісів, парків та садів з високим рівнем біорізноманіття; міських фермерських господарств; зелених дахів та стін; вулиць, засаджених деревами; міських лук та міських живоплотів. Вони також повинні допомогти покращити зв'язок між зеленими зонами, усунути використання пестицидів, обмежити надмірне скошування міських зелених насаджень та інших шкідливих для біорізноманіття практик. Такі плани могли б мобілізувати політичні, регуляторні та фінансові інструменти.

Для полегшення цієї роботи, Комісія у 2021 році створила **Європейську платформу озеленення міст** під новою «Угодою про зелене місто»⁵⁵, куди входять міста та мери. Це буде здійснюватися у тісній координації з Європейською Угодою Мерів⁵⁶. Плани екологічного озеленення міст будуть відігравати ключову роль у виборі Європейської Зеленої Столиці 2023 та Європейського Зеленого Листа 2022.

Комісія надаватиме підтримку державам-членам та місцевим та регіональним органам влади через технічні вказівки та допомогу в мобілізації фінансування та нарощуванні потенціалу. Ці цілі також будуть відображені в **Європейському кліматичному пакті**.

2.2.9. Зменшення забруднення

Забруднення є ключовим фактором втрати біорізноманіття та має шкідливий вплив на наше здоров'я та довкілля⁵⁷. Незважаючи на те, що в ЄС існує міцна правова база для зменшення забруднення, все ж таки необхідні більші зусилля. Біорізноманіття страждає від забруднення біогенними речовинами, хімічними пестицидами, фармацевтичними препаратами, небезпечними хімікатами, міськими та промисловими стічними водами та іншими відходами, включаючи сміття та пластик. Усі ці тиски повинні бути зменшені.

В рамках запропонованих Комісією "Цілей з нульового забруднення" задля безпечного довкілля, буде розроблена нова стратегія ЄС, а також **План дій щодо нульового забруднення повітря, води та ґрунтів**.

Комісія також сприятиме досягненню мети нульового забруднення азотом та фосфором від добрив за рахунок зменшення втрат добрив щонайменше на 50 %, од-

⁵⁵ The Green City Accord. <https://goo-gl.su/PGTm>.

⁵⁶ Угода мерів. <https://goo-gl.su/t7Jbg>.

⁵⁷ Environment and health — European Environment Agency. <https://goo-gl.su/1zGU>.

ночасно забезпечуючи відсутність погіршення родючості ґрунтів. Це призведе до **скорочення використання добрив щонайменше на 20 %**. Цього вдасться досягти шляхом повного впровадження відповідного екологічного та кліматичного законодавства, визначивши з державами-членами обсяги зменшення внесення добрив, що необхідні для досягнення цих цілей, застосовуючи збалансоване внесення та стале управління добривами, а також здійснюючи краще управління азотом та фосфором протягом їх кругообігу. З цією метою Комісія співпрацюватиме з державами-членами над розробкою Комплексного плану дій з управління добривами на 2022 рік. Стратегія «Від ферми до виделки» спрямована на зменшення використання та ризику від використання пестицидів та підтримки більш широкого впровадження інтегрованої боротьби зі шкідниками⁵⁸. В рамках цього **буде посилена оцінка екологічного ризику пестицидів**. Проблема забруднення пластиком вирішується, зокрема, завдяки впровадженню Європейської стратегії щодо пластику⁵⁹ та нового Плану дій з циркулярної економіки⁶⁰.

Комісія розробить **набір показників для прогресуючого зменшення забруднення** та створить базові показники для моніторингу прогресу. Проблема впливу сміття та підводного шуму на морські екосистеми розглядається в межах Рамкової Директиви про морську стратегію.

2.2.10. Боротьба з інвазійними чужорідними видами

Інвазійні чужорідні види можуть істотно підірвати зусилля щодо охорони та відновлення природи. Крім того, що вони завдають значної шкоди природі та господарству, багато інвазійних чужорідних видів також сприяють спалахам та поширенню інфекційних захворювань, створюючи загрозу для людей та дикої природи⁶¹. Швидкість появи інвазійних чужорідних видів зросла в останні роки. З 1872 видів, які зараз вважаються вразливими в Європі, 354 перебувають під загрозою зникнення через інвазійні чужорідні види. Без ефективних заходів контролю темпи інвазії та ризику, які вона несе для нашої природи та здоров'я, будуть продовжувати зростати.

Необхідно також посилити впровадження **Положення ЄС щодо чужорідних інвазійних видів**⁶² та іншого відповідного законодавства та міжнародних угод. Це має на меті мінімізувати та, де можливо, усунути проникнення та натуралізацію чужорідних видів у природні оселища ЄС. Метою буде боротьба із натуралізованими інвазійними чужими видами та **зменшення кількості охоронюваних видів, яким загрожують інвазійні види, на 50 %**⁶³.

⁵⁸ Sustainable Use of Pesticides Directive (2009/128/EC). <https://goo-gl.su/Yx5NaG5X>.

⁵⁹ European Strategy for Plastics in a Circular Economy (COM(2018) 28). <https://goo-gl.su/Dpw6vEQ>.

⁶⁰ A new Circular Economy Action Plan for a cleaner and more competitive Europe (COM(2020) 98). <https://goo-gl.su/feLz>.

⁶¹ Наприклад: Hulme P. (2014). Invasive species challenge the global response to emerging diseases, Trends in parasitology (2014) Vol. 30, Issue 6; Duscher et al. (2017). <https://goo-gl.su/T0kb>.

⁶² Regulation (EU) 1143/2014 on invasive alien species. <https://goo-gl.su/KvVq2>.

⁶³ Red List of the International Union for the Conservation of Nature (IUCN). <https://goo-gl.su/g5Fa52C>.

План відновлення природи ЄС: основні зобов'язання до 2030 року

1. Юридичні обов'язкові цілі ЄС з відновлення природи, які мають бути запропоновані у 2021 році, підлягають проведенню оцінки впливу. До 2030 р. будуть відновлені значні території деградованих екосистем та екосистем, які депонують вуглець; природні оселища та види не демонструватимуть погіршення тенденцій та статусу збереження; і принаймні 30 % видів матимуть сприятливий статус збереження або, принаймні, будуть демонструвати позитивну тенденцію.
2. Зниження чисельності природних запилювачів припиниться.
3. Використання хімічних пестицидів та ризику від них знизяться на 50 %, а використання більш небезпечних пестицидів — на 50 %.
4. Щонайменше 10 % сільськогосподарських територій існують в ландшафтах з високими біологічним різноманіттям.
5. Щонайменше 25 % сільськогосподарських угідь використовуються для органічного землеробства, і застосування агроекологічних практик значно збільшилося.
6. В ЄС висаджено три мільярди нових дерев у повній відповідності до екологічних принципів.
7. Значний прогрес досягнуто у відновленні територій із забрудненими ґрунтами.
8. Відновлено щонайменше 25 000 км вільноплинних річок.
9. На 50 % зменшиться кількість охоронюваних видів, які потерпають від інвазійних чужорідних видів.
10. Втрати поживних речовин з добрив зменшуються на 50 %, що призводить до скорочення використання добрив щонайменше на 20 %.
11. Міста з населенням в не менше ніж 20 000 жителів мають амбітні Плани міського озеленення.
12. Жодні хімічні пестициди не використовуються у чутливих районах, таких як міські зелені зони ЄС.
13. Негативний вплив на чутливі види та природні оселища, в тому числі на глибоководному морському дні, через риболовлю та видобувну діяльність суттєво зменшений для досягнення належного екологічного стану.
14. Побічний прилов видів ліквідується або зменшується до рівня, який дозволяє відновлення і збереження популяцій.

3. ВПРОВАДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН

3.1. Нова структура управління

На сьогодні в ЄС не існує всеосяжної структури управління (governance framework), яка б керувала імплементацією зобов'язань щодо біорізноманіття, узгоджених на національному, європейському та міжнародному рівнях. Для вирішення цієї проблеми, Комісія створить **нову Європейську систему управління біорізноманіттям**. Це допоможе визначити зобов'язання та цілі та створити дорожню карту для керування їх виконанням.

У рамках цієї нової структури Комісія впровадить механізм моніторингу та нагляду. Він буде включати **чіткий набір узгоджених показників** і даватиме змогу регулярно оцінювати прогрес та втілювати коригувальні дії, якщо це необхідно. Цей механізм необхідний для створення «Перегляду імплементації природоохоронної діяльності»⁶⁴ та сприятиме впровадженню Європейського Семестру⁶⁵.

Нова структура управління забезпечить співвідповідальність та співвласність усіх відповідних суб'єктів у виконанні зобов'язань ЄС щодо біорізноманіття. Вона підтримуватиме розвиток адміністративного потенціалу, прозорість, діалог із зацікавленими сторонами та управління за активною участю на різних рівнях.

Комісія оцінить прогрес та придатність цього підходу у 2023 році та розгляне, чи потрібен юридично обов'язковий підхід до управління.

3.2. Посилення імплементації та виконання законодавства ЄС щодо охорони довкілля

Все екологічне законодавство покладається на належне впровадження та виконання. За останні 30 років ЄС створив міцну законодавчу базу для захисту та відновлення свого природного капіталу. Однак, останні оцінки показують, що хоча законодавство відповідає певній меті, імплементація на місцях значно відстає⁶⁶. Це спричиняє неабиякі наслідки для біорізноманіття та призводить до значних економічних витрат⁶⁷. **Таким чином, повна імплементація та виконання екологічного законодавства ЄС є основою цієї стратегії**, для якої необхідно мати пріоритетну політичну підтримку, а також фінансові та кадрові ресурси.

Що стосується Пташиної та Оселищної Директив, то правозастосування буде зосереджено на **завершенні формування мережі Натура 2000**, ефективному менеджменті всіх її територій, природоохоронних заходів, а також видів та природних оселищ, що демонструють тенденцію до скорочення. Комісія також забезпечить, щоб екологічне законодавство, що має вплив на біорізноманіття⁶⁸, було краще імplementовано, введено в дію та, за необхідності, переглянуто.

Комісія буде прагнути **покращити відповідність вимогам**, тісно співпрацюючи з державами-членами та європейськими мережами екологічних агентств, інспекторами, аудиторами, поліцією, прокурорами та суддями.

Окрім того, Комісія буде підтримувати роль громадянського суспільства в якості наглядового органу за дотриманням вимог і буде взаємодіяти з державами-членами з метою покращення доступу до правосуддя в національних судах з екологічних питань для окремих осіб та НУО. Вона також розширить позицію НУО, запропонувавши **перегляд Орхуської конвенції**⁶⁹.

⁶⁴ Environmental Implementation Review | European Commission. <https://goo-gl.su/d2YSIF>.

⁶⁵ The European Semester: why and how | European Commission. <https://goo-gl.su/EZSaG5L>.

⁶⁶ Див. 2015 State of Nature in the EU report (COM (2015)219). <https://goo-gl.su/AVXzY>.

⁶⁷ The costs of non-implementation are estimated at EUR 50 billion per year. <https://goo-gl.su/yk7m>.

⁶⁸ Такі, як Directive on Environmental Impact Assessment (2014/52/EU) <https://goo-gl.su/R4qdse>, Directive on Strategic Environmental Assessment (2001/42/EC) (<https://goo-gl.su/coUB>), Directive on Environmental Liability (2004/35/CE) (<https://goo-gl.su/9GDF>), а також Directive on Environmental Crime (2008/99/EC) <https://goo-gl.su/Kqu6>.

⁶⁹ <https://goo-gl.su/KP6s>.

3.3. Побудова інтегрованого підходу, що стосується всього суспільства.

3.3.1. Бізнес в інтересах біорізноманіття

Відповідно до партнерського духу цієї стратегії всі сфери економіки та суспільства повинні відігравати свою роль. Промисловість та бізнес впливають на природу, але вони також створюють важливі інновації, розвивають партнерські стосунки та накопичують досвід, які можуть допомогти подолати втрати біорізноманіття.

Щоб забезпечити повну інтеграцію екологічних та соціальних інтересів у бізнес-стратегії, в 2021 Комісія висуне нову ініціативу **щодо Сталого корпоративного управління**. Ця ініціатива, яка може набути форми законодавчої пропозиції, стосуватиметься питань прав людини та екологічних обов'язків щодо догляду та належної уваги в усіх ланцюгах економічної вартості пропорційно до розмірів підприємств⁷⁰. Це допоможе забезпечити повне узгодження інтересів акціонерів та стейкхолдерів з цілями, визначеними в цій стратегії. Крім того, у 2020 році Комісія розпочала перегляд зобов'язань щодо звітності підприємств відповідно до **Директиви про нефінансову звітність**⁷¹ з метою поліпшення якості та обсягу розкриття нефінансової інформації, у тому числі щодо екологічних аспектів, таких як вплив на біорізноманіття.

Завдяки існуючим платформам⁷² Комісія допоможе побудувати рух **«Європейський бізнес за біорізноманіття»**, надихаючись останніми ініціативами⁷⁴ та зробивши цей рух невід'ємною частиною Європейського кліматичного пакту. Особлива увага буде приділена заходам для стимулювання та усунення бар'єрів для прийняття природоохоронних рішень, оскільки це може призвести до значних можливостей для бізнесу та зайнятості в різних секторах і є запорукою нововведень для економічних чи суспільних потреб, які залежать від природи.

3.3.2. Інвестиції, ціноутворення та оподаткування

Для подолання втрат біорізноманіття та відновлення екосистем потрібні значні державні та приватні інвестиції на національному та європейському рівнях. Це означає максимально ефективне використання всіх відповідних програм та інструментів фінансування ЄС. Комісія зміцнить свою **Систему захисту (покращення) біорізноманіття** (biodiversity proofing framework)⁷⁵, зокрема, використовуючи належним чином критерії, встановлені в системі економічної таксономії ЄС, для того, щоб фінансування ЄС підтримувало інвестиції, сприятливі для біорізноманіття.

⁷⁰ Study on due diligence requirements through the supply chain — Final Report. <https://goo-gl.su/Gd5SW>.

⁷¹ Directive 2014/95/EU amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings. <https://goo-gl.su/oBBv>.

⁷² Такі як EU Business & Biodiversity Platform (B&B). <https://goo-gl.su/oqpN>.

⁷³ BenDor et al. (2015), Estimating the Size and Impact of the Ecological Restoration Economy. <https://goo-gl.su/VbSFdwG>.

⁷⁴ Див. наприклад Business for Nature (<https://goo-gl.su/efQPu8>) або One Planet Business for Biodiversity (<https://goo-gl.su/pDBL>).

⁷⁵ Див. Common framework and guidance documents for biodiversity proofing of the EU budget. <https://goo-gl.su/ONzRL8Oo>.

Для задоволення потреб цієї стратегії, включаючи інвестиційні пріоритети для Натура 2000 та зеленої інфраструктури, необхідно виділяти **щонайменше 20 мільярдів євро на рік** ⁷⁶ на **природоохоронні потреби**. Для цього буде необхідна мобілізація приватного та державного фінансування на національному рівні та на рівні ЄС ⁷⁷, в тому числі через низку різних програм у наступному довгостроковому бюджеті ЄС. Крім того, оскільки відновлення природи зробить великий внесок у досягнення кліматичних цілей, значна частина від 25 % бюджету ЄС, що виділяється на кліматичні дії, буде інвестована на користь біорізноманіття та природоорієнтованих рішень.

Відповідно до програми Invest EU, буде створена спеціальна ініціатива щодо природного капіталу та циркулярної економіки для мобілізації щонайменше 10 мільярдів євро протягом наступних 10 років на основі змішаного фінансування з державних та приватних джерел. Природа та біорізноманіття також є пріоритетом для плану інвестицій в Європейську Зелену угоду. Щоб допомогти вивільнити необхідні інвестиції, ЄС повинен забезпечити довгострокову визначеність для інвесторів та сприяти впровадженню сталості у фінансовій системі. **Стала фінансова таксономія** ЄС допоможе спрямувати інвестиції на «зелене» відновлення та розгортання природоорієнтованих рішень. У 2021 році Комісія ухвалить делегований акт відповідно до Регламенту таксономії ⁷⁸ для встановлення загальної класифікації економічної діяльності, яка суттєво сприятиме охороні та відновленню біорізноманіття та екосистем. Пізніше це буде додатково підтримано **Оновленою стратегією сталого фінансування**, яка допоможе гарантувати, що фінансова система сприятиме пом'якшенню існуючих та майбутніх ризиків для біорізноманіття та краще відображатиме як втрата біорізноманіття впливає на прибутковість та довгострокові перспективи компаній ⁷⁹.

Комісія надалі сприятиме використанню систем оподаткування та ціноутворення, які відображають екологічні витрати, включаючи втрату біорізноманіття. Це повинно заохочувати зміни у національних фіскальних системах для переведення податкового навантаження з робочої сили на забруднення, недооцінені ресурси та інші зовнішні екологічні явища. Для запобігання та припинення деградації довкілля необхідно застосовувати принципи **«користувач платить» та «забруднювач платить»**.

Купівельна спроможність державних органів становить 14% ВВП ЄС і може слугувати потужним рушієм попиту на продукцію та послуги компаній, які інвестують у природоорієнтовані рішення або сприяють цьому. Для використання цього потенціалу, ініціюючи подальшу розробку законодавства та вказівок щодо **зелених державних закупівель**, Комісія об'єднає критерії та моніторинг для покращення природоорієнтованих рішень.

⁷⁶ Кошторис витрат базується на даних 2018 року: Impact Assessment of the LIFE Regulation (SWD(2018) 292) (<https://goo-gl.su/b5K0S8cX>), Study on the costs of implementing the Target 2 of the EU Biodiversity Strategy to 2020 (<https://goo-gl.su/zUvE>), та даних, що були подані 16 державами-членами відповідно до статті 8 (1) Оселищної Директиви. Комісія оновить кошторис, особливо на основі пріоритетних рамок дій держав-членів відповідно до Оселищної Директиви.

⁷⁷ Включаючи Спільну Сільськогосподарську Політику (ССП — Common Agricultural Policy), Фонди підтримки політики згуртованості (Cohesion Policy funds), програму «Горизонт Європа», Європейський фонд морського та рибного господарства, проект LIFE та фонди зовнішньої дії.

⁷⁸ Div. EU taxonomy for sustainable activities. <https://goo-gl.su/m73wM>.

⁷⁹ Всесвітній фонд дикої природи, WWF (2019), The Nature of Risk – A Framework for Understanding Nature-Related Risk to Business. <https://goo-gl.su/qAj7Vqnr>.

3.3.3. Вимірювання та інтеграція цінності природи

Питання збереження біорізноманіття повинні бути краще інтегровані у прийняття державних та ділових рішень на всіх рівнях. Спираючись на існуючу роботу⁸⁰, Комісія розробить у 2021 році методи, критерії та стандарти для опису основних особливостей біорізноманіття, включаючи їх екосистемні послуги, цінності та стале використання.

Вони включатимуть **вимірювання екологічного сліду продукції та організацій, а також вплив на довкілля**, у тому числі вимірювання і використанням підходів життєвого циклу та обліку природного капіталу. У цьому контексті Комісія підтримає створення міжнародної ініціативи обліку природного капіталу.

3.3.4. Удосконалення знань, освіти та вмінь

Боротьба із втратою біорізноманіття повинна спиратися на наукове підґрунтя. Інвестиції в дослідження, інновації та обмін знаннями будуть ключовими для збору найточніших даних та розробки найкращих природоорієнтованих рішень. Дослідження та інновації можуть перевірити та розробити визначення пріоритету «зелених» рішень над «сірими» та допомогти Комісії підтримати інвестиції у природоохоронні рішення, в першу чергу, у старих індустріальних територіях, регіонах з низьким рівнем доходу чи у зонах стихійних лих.

Новий Порядок денний з питань навичок (Skills Agenda) відіграє ключову роль у переході до зеленої економіки та боротьбі з втратою біорізноманіття, зосереджуючи увагу на навчанні та перепрофілюванні робочої сили в широкому діапазоні секторів.

Майбутня програма «Горизонт Європа» буде включати **довгострокову стратегічну програму досліджень біорізноманіття**, включаючи механізм наукових політик для науково обґрунтованих варіантів задля посилення виконання зобов'язань щодо біорізноманіття, за рахунок збільшення фінансування. Місії «Горизонт Європа»⁸¹ значно сприятимуть заповненню прогалин у знаннях та пошуку рішень для покращення стану екосистем та їх внеску в здоров'я людини.

Паралельно Комісія сприятиме та заохочуватиме партнерство, включаючи спеціальне Партнерство з питань біорізноманіття, щоб вибудувати зв'язки між наукою, політикою та практикою та втілити природоорієнтовані рішення на місцях. Також у 2020 році Комісія створить **новий Центр знань про біорізноманіття** у тісній співпраці з Європейським агентством з навколишнього середовища. Центр буде: (1) відстежувати та оцінювати прогрес ЄС та його партнерів, у тому числі щодо впровадження міжнародних інструментів, пов'язаних з біорізноманіттям; (2) сприяти співпраці та партнерству, в тому числі між науковцями, що займаються питаннями клімату та біорізноманіття; і (3) підтримувати розробку політик. Крім того, Комісія збільшить свою підтримку Міжурядовій науково-політичній платформі з питань біорізноманіття та екосистемних послуг (IPBES).

⁸⁰ SWD(2019) 305. <https://goo-gl.su/1c83hgBe>.

⁸¹ Місії щодо адаптації до зміни клімату, включаючи суспільну трансформацію (<https://goo-gl.su/6RPvp>), щодо здорових океанів, морських прибережних акваторій та внутрішніх водойм (<https://goo-gl.su/wW6O9>), щодо кліматично нейтральних та «розумних» міст (<https://goo-gl.su/AzHU>), а також щодо здоров'я ґрунтів та продовольства (<https://goo-gl.su/re7y6CL>).

Для сприяння інтеграції біорізноманіття та екосистем у середню освіту, вищу освіту та професійну підготовку, Комісія запропонує Раді Рекомендацію щодо заохочення співпраці в **галузі освіти для сталого розвитку довкілля** у 2021 році. Це надасть рекомендації для шкіл та вчителів щодо того, як співпрацювати та обмінюватися досвідом між країнами-членами у галузі навчання щодо біорізноманіття. Комісія також надаватиме допоміжні матеріали та сприятиме обміну передовими практиками в рамках програм підготовки вчителів в мережах ЄС.

4. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ПОРЯДОК ДЕННИЙ В ОБЛАСТІ ГЛОБАЛЬНОГО БІОРИЗНОМАНІТТЯ

Біорізноманіття є пріоритетом зовнішніх дій ЄС і невід'ємною частиною зусиль для досягнення Цілей сталого розвитку ООН. Воно буде інтегровано у двосторонні та багатосторонні взаємодії, через «дипломатію» Зеленої угоди ЄС та майбутні зелені альянси⁸². Комісія буде тісно співпрацювати з Європейським Парламентом та державами-членами задля забезпечення високого рівня амбіцій ЄС та мобілізації всіх зусиль на користь світового біорізноманіття.

4.1. Підвищення рівня амбітності та зобов'язань в усьому світі

Захист біорізноманіття є глобальним викликом, і наступне десятиліття буде визначальним для цього. Глобальні зусилля в рамках цілей Конвенції ООН про біологічне різноманіття значною мірою були недостатніми. Природа не може дозволити собі напівзаходів або відсутності амбітності.

Виходячи з цього, ЄС готовий об'єднувати та очолювати всі зусилля — співпрацюючи з партнерами-однодумцями в **високоамбітній коаліції з питань біорізноманіття** — задля прийняття амбітної нової Глобальної концепції на період після 2020 року на майбутній 15-й Конференції Сторін Конвенції про біологічне різноманіття.

За допомогою цієї стратегії Комісія пропонує амбітні зобов'язання для ЄС, які повинні бути винесені на розгляд. ЄС також повинен підтримувати уряди та зацікавлені сторони по всьому світу, щоб значно підняти їхні амбіції та активізувати дії.

Комісія пропонує ЄС забезпечити, щоб глобальна концепція на період після 2020 року включала як мінімум наведені нижче елементи:

► Всеохоплюючі глобальні цілі щодо біорізноманіття на 2050 рік, що будуть відповідати «Порядку денному Організації Об'єднаних Націй у сфері сталого розвитку до 2030 р.» та візії «життя в гармонії з природою». Амбітна мета полягає в тому, що **до 2050 року всі світові екосистеми будуть відновлені, стійкі та під належною охороною**. Світ повинен взяти на себе зобов'язання слідувати принципу «чистого прибутку», щоб повер-

⁸² Зелені Альянси зосереджуються на співпраці з африканськими країнами та іншими партнерами для реалізації цілей Європейської Зеленої Угоди.

нути природі більше, ніж він у неї забирає. Світ повинен взяти на себе зобов'язання звести до мінімуму спричинене людиною вимирання видів там, де це можливо.

► **Амбітні глобальні цілі на 2030 рік відповідно до зобов'язань ЄС у цій стратегії.** Вони повинні чітко стосуватися головних факторів, що призводять до втрати біорізноманіття, та бути конкретними, вимірюваними, релевантними, спонукати до дій, та мати чіткі часові рамки.

► **Більш ефективний процес впровадження, моніторингу та перевірки.** Сторони повинні переглянути свої Національні стратегії та Плани дій щодо біорізноманіття до кінця 2021 року або, як мінімум, подати національні зобов'язання щодо найважливіших цілей. Слід проводити **регулярний цикл перевірки**, щоб вивчити прогрес досягнення цілей, з можливістю, за потреби, прискорити дії. Ці огляди повинні базуватися на незалежному науково обґрунтованому аналізі проблем та прогнозуванні, що враховує загальноприйняті показники для всіх Сторін.

► **Створення сприятливих умов** для реалізації цих прагнень в таких сферах, як фінанси, потенціал, наукові дослідження, інновації та технології.

► **Чесний та справедливий розподіл вигод** від використання генетичних ресурсів, пов'язаних з біорізноманіттям.

► **Принцип рівності.** Він передбачає повагу прав, повну та ефективну участь корінних народів та місцевих громад. Слід запровадити інклюзивний підхід за участі всіх зацікавлених сторін, включаючи жінок, молодь, громадянське суспільство, місцеву владу, приватний сектор, академії та наукові установи.

4.2. Використання зовнішніх дій для просування амбіцій ЄС

4.2.1. Міжнародне управління океаном та морське право

Відповідно до порядку денного Міжнародного управління океаном⁸³, до кінця 2020 року ЄС підтримує укладення амбітної юридично обов'язкової угоди щодо **морського біологічного різноманіття районів, що лежать поза межами національної юрисдикції** (marine biological diversity of areas beyond national jurisdiction — BBNJ). Потрібно встановити чіткі глобальні процедури виявлення, визначення та ефективного управління екологічно репрезентативними морськими заповідними зонами у міжнародних водах. Його слід ратифікувати та впровадити якомога швидше.

ЄС також повинен використати всі свої дипломатичні важелі та широке інформаційне охоплення, щоб допомогти укласти угоду про визнання трьох обширних **морських заповідних акваторій у Південному океані**⁸⁴, дві з яких (у Східній Антарктиді та в морі Ведделла) були запропоновані у співпраці з ЄС. Якщо Угода буде прийнята, це стане одним з найбільших актів заповідання природи в історії.

⁸³ International ocean governance agenda: an agenda for the future (JOIN(2016) 49). <https://goo-gl.su/6WvY>.

⁸⁴ У рамках Комісії зі збереження морських живих ресурсів Антарктики (Commission for the conservation of Antarctic marine living resources, CCAMLR). <https://www.ccamlr.org/en>.

Продовжуватиметься робота з країнами-партнерами та регіональними організаціями щодо впровадження заходів із захисту та сталого використання чутливих морських екосистем та видів (у тому числі в районах, що лежать поза межами національної юрисдикції) з акцентом на «гарячі точки» морського біорізноманіття. ЄС повинен продовжувати підтримувати малі острівні країни, що розвиваються, та інші відповідні країни-партнери, заохочуючи їх брати участь в засіданнях регіональних та глобальних організацій та органів, а також виконувати відповідні міжнародні зобов'язання та положення.

ЄС застосовуватиме **принцип нульової толерантності до незаконного, непідзвітнього та нерегульованого (ННН) рибальства** та буде боротися із переловом, в тому числі через переговори Світової організації торгівлі (WTO) про **Глобальну угоду щодо скасування певних шкідливих субсидій у галузі рибальства**.

У ході міжнародних переговорів ЄС повинен виступати за те, щоб морські корисні копалини, що знаходяться на міжнародному районі морського дна, не могли бути використані до тих пір, поки не буде достатньо досліджений **вплив видобутку корисних копалин з глибоководного морського дна** на морське середовище, біорізноманіття і діяльність людини, будуть зрозумілі ризики, а технології та оперативні практики не будуть наносити серйозної шкоди довкіллю відповідно до принципу застереження⁸⁵ та з урахуванням вимог Європарламенту⁸⁶. Паралельно ЄС буде продовжувати фінансувати дослідження щодо впливу глибоководного видобутку та технологій, дружніх до довкілля. ЄС також повинен вимагати більшої прозорості у діяльності міжнародних органів, таких як Міжнародний орган з морського дна (МОМД).

4.2.2. Торговельна політика

Торговельна політика активно підтримуватиме та буде частиною екологічного переходу. В рамках цього Комісія забезпечить повну імплементацію та забезпечення виконання положень про біорізноманіття у всіх торговельних угодах, у тому числі через Головного координатора з питань дотримання торговельних зобов'язань ЄС (EU Chief Trade Enforcement Officer). Комісія буде краще оцінювати вплив торговельних угод на біорізноманіття, здійснюючи подальші дії щодо посилення положень про біорізноманіття діючих та нових угод, якщо це доречно. Комісія також представить у 2021 р. Законодавчу пропозицію та інші заходи щодо уникнення або мінімізації появи на ринку ЄС продуктів, пов'язаних з вирубкою або деградацією лісів⁸⁷, та заохочуватиме імпорту та виробничо-збутові ланцюги, що не шкодять лісам. Комісія вживатиме ряд заходів **для боротьби з незаконною торгівлею дикими тваринами**. Ця торгівля сприяє зниженню чисельності чи вимиранню цілих видів, є четвертим у світі найприбутковішим чорним ринком і вважається однією з причин виникнення зоонозних захворювань⁸⁸. Вирішення цього питання є гуманним, економічним та екологічним обов'язком.

⁸⁵ Відповідно до статті 191.2 TFEU, політика Союзу щодо довкілля має на меті високий рівень захисту і базується на принципі застереження.

⁸⁶ European Parliament Resolution on international ocean governance (2017/2055(INI)). <https://goo-gl.su/hGeX>.

⁸⁷ Відповідно до повідомлення Комісії щодо Посилення дій ЄС для захисту та відновлення лісів у світі (Stepping up EU Action to Protect and Restore the World's Forests) (COM(2019) 352). <https://goo-gl.su/Jnpb>.

⁸⁸ <https://goo-gl.su/uDvk>.

Зважаючи на це, Комісія перегляне План дій ЄС проти торгівлі об'єктами дикої природи на 2021 рік та запропонує подальше **посилення правил торгівлі слоновою кісткою в ЄС** пізніше цього року. Крім того, Комісія дослідить можливий перегляд Директиви про екологічну злочинність, включаючи розширення сфери її застосування та введення конкретних положень щодо видів та рівнів кримінальних санкцій. Вона розгляне можливість посилення координаційного та розслідувального потенціалу Європейського управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF) для співпраці з державами-членами та країнами, які не є членами ЄС, для запобігання незаконній торгівлі та виходу незаконної продукції на Єдиний ринок.

Комісія продовжить співпрацювати з країнами-партнерами для забезпечення плавного та справедливого переходу, зокрема, мобілізуючи ініціативу «Допомога для торгівлі» (Aid for Trade), щоб гарантувати, що партнери скористаються перевагами сприятливої для біорізноманіття торгівлі.

4.2.3. Міжнародна співпраця, політика добросусідства та мобілізація ресурсів

Впровадження амбітної глобальної структурованої програми біорізноманіття на період після 2020 року потребуватиме більшої співпраці з партнерами, посилення підтримки та фінансування, а також поетапного припинення субсидій, шкідливих для біорізноманіття. В останнє десятиліття ЄС та держави-члени колективно підтримали своє зобов'язання **подвоїти фінансові потоки для забезпечення збереження біорізноманіття в країнах, що розвиваються**⁸⁹. ЄС готовий продовжувати працювати зі своїми партнерами та надалі збільшувати підтримку після 2020 року. Це буде частиною його роботи щодо збереження, відновлення, сталого використання та інтеграції питань біорізноманіття у всі стратегії розвитку та партнерства. Крім того, інтегруючи узгодженість політики щодо сталого розвитку у всі свої стратегії, ЄС зменшить тиск на біорізноманіття у всьому світі. У своєму міжнародному співробітництві ЄС повинен сприяти розвитку сталих практик та методів у галузі сільського господарства та рибальства, а також діям із захисту та відновлення лісів у світі. Особлива увага також буде приділена сталому управлінню водними ресурсами, відновленню деградованих земель, охороні та відновленню територій, багатих на біорізноманіття, що мають високу цінність екосистемних послуг та великий потенціал для пом'якшення зміни клімату. Кращий захист природних екосистем, разом із зусиллями щодо зменшення торгівлі та споживання диких тварин, також сприятиме запобіганню та збільшенню стійкості до можливих майбутніх захворювань та пандемій. ЄС посилить свою підтримку глобальним зусиллям щодо застосування **єдиного підходу до охорони здоров'я**⁹⁰, який визнає невід'ємний зв'язок між здоров'ям людини, здоров'ям тварин та здоровою стійкою природою.

ЄС посилить підтримку країн-партнерів у всьому світі для досягнення нових глобальних цілей, боротьби з екологічною злочинністю та подолання факторів втрати біорізноманіття. В Африці ЄС розпочне ініціативу **NaturAfrica** щодо захисту дикої природи

⁸⁹ Включаючи міжнародне фінансування, де збереження біорізноманіття є основною метою або ключовою вторинною метою, відповідно до CBD COP11 Decision XI/4 (<https://goo-gl.su/BnPPF>), та фінансові звіти ЄС та держав-членів, подані до Конвенції про біологічне різноманіття у 2015 та 2018 роках.

⁹⁰ <https://goo-gl.su/nupfHUz>.

та ключових екосистем, пропонуючи можливості в зеленому секторі для місцевого населення. Схожі проекти будуть розроблені і в інших регіонах. ЄС також підтримає Західні Балкани та країни, що межують з ЄС, в їх зусиллях щодо захисту біорізноманіття.

У всій своїй роботі ЄС зміцнить зв'язки між **захистом біорізноманіття та правами людини**, питаннями гендерної рівності, охороною здоров'я, освітою, вразливістю до конфліктів, правозахисним підходом, землекористуванням та роллю корінних народів та місцевих громад.

У рамках своїх глобальних зусиль ЄС сприятиме коаліціям з біорізноманіття з партнерами та громадянським суспільством у всьому світі. Наприклад, у березні 2020 року Комісія започаткувала **Глобальну коаліцію біорізноманіття** національних парків, акваріумів, ботанічних садів, зоопарків, природничих та наукових музеїв, щоб допомогти підвищити обізнаність у всьому світі про необхідність охорони та розвитку біорізноманіття. Комісія розгляне можливість створення та приєднання до інших Коаліцій високих амбіцій, які допоможуть розробити рамкову структуру для періоду після 2020 року.

5. ВИСНОВОК

Захист та відновлення біорізноманіття — єдиний спосіб зберегти якість життя та забезпечити підтримку існування людини на Землі. Зобов'язання, запропоновані у цій стратегії, прокладають шлях для амбітних та необхідних змін. Змін, які забезпечать добробут та економічне процвітання нинішніх та майбутніх поколінь у здоровому довікллі. Виконання цих зобов'язань враховуватиме різноманітність викликів і проблем у різних секторах, регіонах та державах-членах, визнаватиме необхідність забезпечення соціальної справедливості, неупередженості та всеосяжності відповідно до «Європейської Опори Соціальних Прав» та вимагатиме відчуття відповідальності та сильних спільних зусиль з боку ЄС, його держав-членів, зацікавлених сторін та громадян.

Комісія пропонує Європейському Парламенту та Раді затвердити цю стратегію перед 15-ою Конференцією Сторін Конвенції про біологічне різноманіття. Щоб забезпечити повне прийняття відповідності за цю Стратегію, Комісія запропонує постійний орган для перегляду прогресу у Раді та Європейському парламенті. Він перегляне стратегію до 2024 року для оцінки прогресу та необхідності подальших дій для досягнення її цілей.

м. Брюссель, 20.05.2020
COM(2020) 380 final
ДОДАТОК

ДОДАТОК

ДО

СТРАТЕГІЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ЄС
ДО 2030 РОКУ:
ПОВЕРНЕННЯ ПРИРОДИ
У НАШЕ ЖИТТЯ

Звернення Комісії до Європейського Парламенту,
Ради, Європейського Економічно-Соціального
Комітету та Комітету Регіонів

ДОДАТОК

Заходи, представлені в цьому плані дій, є або будуть прийняті відповідно до принципів кращого регулювання, включаючи оцінювання та аналіз впливу, якщо це доречно

Основні дії, які повинна вжити Комісія	Орієнтовний графік виконання
ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНА МЕРЕЖА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ	
Критерії та вказівки для ідентифікації та прийняття додаткових заповідних територій та екологічних коридорів, відповідного планування менеджменту та про те, як інші ефективні природоохоронні заходи та заходи з озеленення міст можуть зробити свій внесок в цілі охорони природи ЄС 2030	2020
Оцінка прогресу ЄС у досягненні цілей на 2030 рік щодо заповідних територій та оцінка необхідності додаткових заходів, законодавчих чи інших	до 2024
ПЛАН ЄС З ВІДНОВЛЕННЯ ПРИРОДИ	
Пропозиція щодо цілей з відновлення природи ЄС	2021
Вказівки щодо вибору видів та природних оселищ для того, щоб щонайменше 30 % рідкісних видів та оселищ, що не знаходяться у сприятливих умовах, до 2030 року або знаходилися в цих умовах або демонструють сильну позитивну тенденцію	2020
Перегляд Директиви про стале використання пестицидів та вдосконалення положень про комплексні заходи боротьби з шкідниками	2022
Огляд та можливий перегляд Ініціативи ЄС щодо комах-запилювачів	2020
Заходи щодо забезпечення включення в стратегічні плани Спільної сільсько-господарської політики (ССП) держав-членів встановлених чітких національних цінностей, що відповідають цілям Стратегії з біорізноманіття та стратегії «Від ферми до виделки», що підтримуються, серед іншого, інструментами ССП та впровадженням Оселищної Директиви.	у 2020
План дій з органічного землеробства на 2021—2026 роки	2020
Перегляд Тематичної стратегії ЄС у сфері захисту ґрунтів	2021
Нова Стратегія лісового господарства ЄС, що включає план дій щодо висадки принаймні 3 мільярдів додаткових дерев у ЄС до 2030 року	2021
Подальший розвиток Лісової інформаційної системи для Європи	у 2020
Рекомендації щодо сприятливого для біорізноманіття лісонасадження та лісовідновлення та наближені до природи практики ведення лісового господарства.	2021
Оцінка пропозиції та попиту на біомасу в ЄС та світі та існування запиту на її сталість	триває
Дослідження сталості використання лісової біомаси для виробництва енергії	2020
Оперативне керівництво щодо нових сталих критеріїв при використанні лісової біомаси для виробництва енергії	2021
Огляд даних про біопаливо, що несе високий непрямий ризик змін землекористування, та встановлення траєкторії поступової відмови від такого палива до 2030 року	2021
Новий План дій щодо збереження рибних ресурсів та захисту морських екосистем	2021
Ведення та підтримка держав-членів щодо визначення місць для відновлення 25 000 км вільноплинних річок та сприяння залученню коштів.	2021

Основні дії, які повинна вжити Комісія	Орієнтовний графік виконання
Технічне керівництво для держав-членів щодо заходів з перегляду дозволів на забір та вилучення води та відновлення екологічних потоків у переглянутих Планах управління річковими басейнами	2023
Створення Платформи ЄС з озеленення міст у рамках нової "Угоди про зелене місто" разом з містами та мерами	2021
Технічне керівництво з озеленення міст та сприяння мобілізації фінансування та розбудови потенціалу для держав-членів, місцевих та регіональних органів влади, у тому числі для розробки Планів озеленення міст	2021
Комплексний План дій з управління добривами	2022
ВПРОВАДЖЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН	
Оцінка ефективності нової Системи управління біорізноманіттям на основі співпраці та необхідність в удосконаленому, юридичнооб'язковому чи іншому підході до управління біорізноманіттям.	2023
Огляд та можливий перегляд Директиви щодо екологічної злочинності	2021
Нова ініціатива щодо Сталого корпоративного управління, що включає в себе питання захисту прав людини та екологічного обов'язку, та обов'язкової ретельної перевірки в рамках створення ланцюгів економічної вартості.	2021
Допомога в створенні руху ЄС «Бізнес за біорізноманіття»	у 2020
Оновлена Стратегія сталого фінансування	2020
Делегований акт відповідно до Регламенту економічної таксономії для встановлення загальної класифікації економічної діяльності, яка суттєво сприяє охороні та відновленню біорізноманіття та екосистем	2021
Методи, критерії та стандарти для кращої інтеграції ідей збереження біорізноманіття у громадський та діловий процес прийняття рішень на всіх рівнях та для вимірювання впливу на довкілля продукції та організацій	2021
Сприяти міжнародній ініціативі з обліку природного капіталу	2021
Створити новий Центр знань про біорізноманіття	2020
Пропозиція Раді Рекомендацій щодо заохочення співпраці в галузі освіти для забезпечення екологічної сталості, включаючи освіту про біорізноманіття	2021
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ: ПОРЯДОК ДЕННИЙ В ОБЛАСТІ ГЛОБАЛЬНОГО БІОРИЗНОМАНІТТЯ	
Підписання амбітної нової Глобальної концепції збереження біорізноманіття на період після 2020 року на майбутній 15-й Конференції Сторін Конвенції про біологічне різноманіття (CBD COP15)	2020-21
Укладення амбітної юридично обов'язкової угоди щодо морського біологічного різноманіття районів, що лежать поза межами національної юрисдикції (BBNJ) і про три обширні морські природоохоронні акваторії в Південному океані	у 2020
Оцінка впливу торговельних угод на біорізноманіття з подальшим моніторингом, за необхідності	у 2020
Заходи щодо уникнення або мінімізації розміщення на ринку ЄС продукції, що пов'язана з вирубкою або деградацією лісів	2021
Перегляд Плану дій ЄС щодо боротьби з торгівлею дикими тваринами	2021
Пропозиція щодо подальшого посилення правил торгівлі слоновою кісткою в ЄС	2020
Ініціатива NaturAfrica щодо захисту дикої природи та ключових екосистем	Станом на 2021

СТРАТЕГІЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ЄС ДО 2030 РОКУ: ПОВЕРНЕННЯ ПРИРОДИ У НАШЕ ЖИТТЯ

Звернення Комісії до Європейського Парламенту,
Ради, Європейського Економічно-Соціального
Комітету та Комітету Регіонів

Неофіційний адаптований переклад українською

Переклад з англійської

Оксана Осипенко

Редакція та адаптація

*Анна Куземко, Соф'я Садогурська, Іван Мойсієнко,
Олексій Бурковський, Альона Варуха, Олексій Василюк*

Макет

Олена Вакаренко

Фото на обкладинці

Рысь Роман CC BY-SA 4.0

Підписано до друку 07.10.2020. Формат 60х84/16. Гарнітура PF Square Sans Pro.
Ум. друк. арк. 2,09. Обл.-вид. арк. 3,08. Тираж 300 прим. Зам. 201066.

Видавець ТОВ «Друк Арт»

58018 Чернівці, вул. Головна, 198-А, к. 5, тел. (3072) 585-432

Ліцензія про державну реєстрацію ДК № 2741 від 15.01.2007 р.

Виготовлювач ФОП Варвус В. В.

